

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
RESİM-İŞ ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

**İLKÖĞRETİM I. KADEME GÖRSEL SANATLAR DERSİNDE
ÜÇ BOYUTLU UYGULAMALARIN ÖĞRENCİ
YARATICILIĞINA ETKİSİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Çiğdem ÖZDEMİR

Ankara – 2009

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
RESİM-İŞ ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

**İLKÖĞRETİM I. KADEME GÖRSEL SANATLAR DERSİNDE
ÜÇ BOYUTLU UYGULAMALARIN ÖĞRENCİ
YARATICILIĞINA ETKİSİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Çiğdem ÖZDEMİR

Tez Danışmanı
Yrd. Doç. Dr. Sema BİLİCİ

Ankara – 2009

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI

Çiğdem ÖZDEMİR'in “İlköğretim I. Kademe Görsel Sanatlar Dersinde Üç Boyutlu Uygulamaların Öğrenci Yaratıcılığına etkisi” başlıklı tezi 28.05.2009 tarihinde jürimiz tarafından Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı/ Resim-İş Öğretmenliği Bilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Adı Soyadı

İmza

Üye: (Tez Danışmanı) Yrd. Doç. Dr. Sema BİLİCİ

.....

Üye: Yrd. Doç. Dr. Meliha YILMAZ

.....

Üye: Yrd. Doç. Dr. Mehmet ŞEREN

.....

ÖNSÖZ

Sanat, toplumların ilerleyip medeni seviyeye ulaşmasındaki en önemli ışıktır. Bu ışığı yakalayabilmek elbette ki yeterli donanıma sahip çağdaş, yenilikçi, araştırmacı, yaratıcı sanat eğitimiyle sağlanabilir. Sanat eğitiminin temel hedeflerinden biri de; sanat eğitimi ışığında gelişen nitelikli bireyler yetiştirmektir. Bu bağlamda sanat eğitmenleri, yeniliklere açık, araştırmacı ve sorgulayıcı yöntemlerle ilerleyen, hedeflerine sıkı sıkıya bağlı kalan, gelecek nesillere önderlik eden lider durumundadırlar.

Bu araştırmada, ilköğretim I. kademe, görsel sanatlar dersinde, üç boyutlu uygulamaların öğrenci yaratıcılığına etkisi incelenmiş olup, uygulama boyutunda ise deney ve kontrol grupları olarak iki sınıf ele alınmıştır. Verilen konu çerçevesinde, gruplardan birine üç boyutlu, diğerine ise iki boyutlu çalışmalar yaptırılmıştır. Araştırma sonucu elde edilen bulgular yorumlanmış ve sonuçlarına göre önerilerde bulunulmuştur. Bu çalışmanın, görsel sanatlar dersinin içeriğine olumlu katkılar sağlayacağı umut edilmektedir.

Tez aşamasında yapmış oldukları katkılarından dolayı başta tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Sema BİLİCİ olmak üzere, Yrd. Doç. Dr. Meliha Yılmaz'a, Yrd. Doç. Dr. Meltem Katıranrı'ya sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Aynı zamanda eğitim ve öğretim hayatım boyunca her zaman yanımda olan ve benden desteğini esirgemeyen anneme ve babama teşekkürlerimi sunarım.

Çiğdem Özdemir

ÖZET

İLKÖĞRETİM I. KADEME GÖRSEL SANATLAR DERSİNDE ÜÇ BOYUTLU UYGULAMALARIN ÖĞRENCİ YARATICILIĞINA ETKİSİ

Özdemir, Çiğdem
Yüksek Lisans, Resim-İş Öğretmenliği Bilim Dalı
Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Sema Bilici
Mayıs-2009 Sayfa: 136

Bu araştırmanın amacı; İlköğretim I. kademe, görsel sanatlar dersinde üç boyutlu çalışmaların öğrencilerin yaratıcılığı ve zihinsel tasarlama sürecine etkilerini saptamaktır.

Araştırmanın kavramsal çerçeve boyutunda belge ve arşiv tarama yöntemi ile içerik oluşturulmuş, uygulama aşamasında seçilen iki sınıfa deneysel yöntem uygulanmıştır. Deney ve kontrol grupları oluşturularak, bir gruba üç boyutlu, diğer gruba ise iki boyutlu çalışmalar yaptırılmış ve konu olarak da “Küresel Isınma Sonucu Mutasyona Uğramış Hayvanlar” verilmiştir.

Deney grubu ile kontrol grubunun çalışmaları yaratıcılık kriterlerini belirleyen 3 uzman tarafından puanlanarak bu puanların ortalaması alınmış, elde edilen bu puanlarla, yaratıcılık kriterlerinin her bir maddesinin frekans ve yüzdeleri alınmış ve tablolar oluşturulmuştur. Daha sonra da her iki grubun karşılaştırmalı frekans, yüzde tablosu çizilmiştir. Üç boyutlu çalışan grubun iki boyutlu çalışan gruba göre daha yaratıcı çalışmalar ortaya çıkardığı görülmüştür.

Sonuç olarak, yaratıcılık kriterlerinin puanlamalarının sonuçlarından elde edilen verilere göre, kil ile çalışılan üç boyutlu uygulamaların öğrencilerin zihinsel tasarlama ve yaratıcı düşüncelerinin gelişimine önemli katkılar sağladığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Görsel Sanatlar, Üç Boyutluluk, Yaratıcılık

ABSTRACT

THE ACT OF THREE DIMENSIONAL APLICATIONS TO STUDENT CREATIVITY IN VISUAL ART LESSONS AT THE LEVEL OF I. PRIMARY

Özdemir, Çiğdem

Master Degree, Department Of Fine Arts Education

Thesis Advisor: Yrd. Doç. Dr. Sema Bilici

May-2009 Page: 136

In this research it's aimed to determined the effects of three 3D(three dimensional) works to student creativity and project of mind process at the level of first primary at visual art lessons.

At the conceptual part of this study, information has been occured with document and literature review and at the application part, it has been applied experimental method to all of two classes. Experimental and control groups have been occured. One group studied 3D(three dimensional) with clay and the other, 2D(two dimensional) with drawing with the subject of "Animal Mutation After The Global Warming".

The Works of experimental and control groups have been graded with three experts who determined the creativity criterions. All of the substance of creativity criterions have been avaraged. Those avaraged points frequency and percents have occured and tables were drawn. Comperative tables of frequency and percents were drawn.

At the end of the datum of creativity grades of critations, 3D Works with clay is provided the students, developing the project of mind process and creativity thinking.

Key Words: Visual Arts, Three Dimensional, Creativity

İÇİNDEKİLER

Sayfa

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI.....	i
ÖNSÖZ.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
TABLolar VE ŞEKİLLER LİSTESİ.....	viii
FOTOĞRAFLAR LİSTESİ.....	xi
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xiii

BÖLÜM 1

1. GİRİŞ

1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Problem Cümlesi.....	5
1.3. Alt Problemler.....	6
1.4. Araştırmanın Amacı.....	6
1.5. Araştırmanın Önemi.....	7
1.6. Varsayımlar.....	8
1.7. Sınırlılıklar.....	8
1.8. Tanımlar.....	9

BÖLÜM 2

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Sanat Eğitiminin Gerekliliği ve Amaçları.....	10
2.2. Yaratıcılık.....	13
2.3. İlköğretim I. Kademe 7-12 Yaş Çocuklarının Gelişim Özelliklerine Bakış..	15
2.3.1. Genel Olarak Orta Çocukluk Dönemi.....	16
2.3.2. Çizgisel Gelişim.....	16

2.3.3. Fiziksel Gelişim.....	17
2.3.4. Bilişsel Gelişim.....	17
2.3.5. Sosyal Gelişim.....	18
2.4. Görsel Sanatlar Eğitiminde Üç Boyutluluk Kavramı.....	19
2.4.1. Üç Boyutlu Çalışmalarda Kil ve Önemi.....	20

BÖLÜM 3

3. YÖNTEM

3.1. Araştırma Yöntemi.....	24
3.2. Evren.....	25
3.3. Örneklem.....	25
3.4. Veri Toplama Araçları.....	25
3.5. Verilerin Toplanması.....	26
3.6. Verilerin Çözümü.....	26

BÖLÜM 4

4. BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. Uygulama Yapılan Okul Hakkında Bilgiler.....	27
4.2. Atölye Planı.....	28
4.3. Uygulama Sonucunda Elde Edilen Bulgular.....	29
4.3.1. Deney Grubu ve Üç Boyutlu Çalışmalar.....	29
4.3.2. Kontrol Grubu ve İki Boyutlu Çalışmalar.....	30
4.4. Deney Grubu ve Üç Boyutlu Küresel Isınma Sonucu Mutasyona Uğramış Hayvanlar Konulu Çalışmaları.....	32
4.5. Kontrol Grubu ve İki Boyutlu Küresel Isınma Sonucu Mutasyona Uğramış Hayvanlar Konulu Çalışmaları.....	72
4.6. Deney ve Kontrol Gruplarının, Yaratıcılık Kriterleri ile İlgili Frekans, Yüzde Tabloları.....	112
4.7. Deney ve Kontrol Grupları Çalışmalarının Karşılaştırmalı Yüzde, Frekans Tablosu.....	120

BÖLÜM 5

5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	121
5.1. Öneriler.....	123

KAYNAKÇA

EKLER

TABLolar VE ŐEKİLER LİSTESİ

<u>Tablo</u>		<u>Sayfa</u>
Şekil 1.	Atölye Planı.....	28
Tablo 1.	Yaratıcı Olana Karşı Yaratıcı Olmayan Davranışlar Tablosu.....	14
Tablo 2.	Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-1.....	33
Tablo 3.	Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-2.....	35
Tablo 4.	Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-3.....	37
Tablo 5.	Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-4.....	39
Tablo 6.	Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-5.....	41
Tablo 7.	Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-6.....	43
Tablo 8.	Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-7.....	45
Tablo 9.	Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-8.....	47
Tablo 10.	Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-9.....	49
Tablo 11.	Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-10.....	51
Tablo 12.	Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-11.....	53
Tablo 13.	Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-12.....	55
Tablo 14.	Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-13.....	57
Tablo 15.	Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-14.....	59
Tablo 16.	Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-15.....	61
Tablo 17.	Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-16.....	63
Tablo 18.	Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-17.....	65
Tablo 19.	Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-18.....	67
Tablo 20.	Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-19.....	69
Tablo 21.	Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-20.....	71
Tablo 22.	İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-1.....	73
Tablo 23.	İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-2.....	75
Tablo 24.	İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-3.....	77
Tablo 25.	İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-4.....	79
Tablo 26.	İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-5.....	81

Tablo 27.	İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-6.....	83
Tablo 28.	İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-7.....	85
Tablo 29.	İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-8.....	87
Tablo 30.	İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-9.....	89
Tablo 31.	İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-10.....	91
Tablo 32.	İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-11.....	93
Tablo 33.	İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-12.....	95
Tablo 34.	İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-13.....	97
Tablo 35.	İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-14.....	99
Tablo 36.	İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-15.....	101
Tablo 37.	İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-16.....	103
Tablo 38.	İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-17.....	105
Tablo 39.	İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-18.....	107
Tablo 40.	İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-19.....	109
Tablo 41.	İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-20.....	111
Tablo 42.	Üç Boyutlu Uygulamalarla İlgili Frekans, Yüzde Tablosu-1....	112
Tablo 43.	Üç Boyutlu Uygulamalarla İlgili Frekans, Yüzde Tablosu-2....	112
Tablo 44.	Üç Boyutlu Uygulamalarla İlgili Frekans, Yüzde Tablosu-3....	113
Tablo 45.	Üç Boyutlu Uygulamalarla İlgili Frekans, Yüzde Tablosu-4....	113
Tablo 46.	Üç Boyutlu Uygulamalarla İlgili Frekans, Yüzde Tablosu-5....	114
Tablo 47.	Üç Boyutlu Uygulamalarla İlgili Frekans, Yüzde Tablosu-6....	114
Tablo 48.	Üç Boyutlu Uygulamalarla İlgili Frekans, Yüzde Tablosu-7....	115
Tablo 49.	Üç Boyutlu Uygulamalarla İlgili Frekans, Yüzde Tablosu-8....	115
Tablo 50.	İki Boyutlu Uygulamalarla İlgili Frekans, Yüzde Tablosu-1....	116
Tablo 51.	İki Boyutlu Uygulamalarla İlgili Frekans, Yüzde Tablosu-2....	116
Tablo 52.	İki Boyutlu Uygulamalarla İlgili Frekans, Yüzde Tablosu-3....	117
Tablo 53.	İki Boyutlu Uygulamalarla İlgili Frekans, Yüzde Tablosu-4....	117
Tablo 54.	İki Boyutlu Uygulamalarla İlgili Frekans, Yüzde Tablosu-5....	118
Tablo 55.	İki Boyutlu Uygulamalarla İlgili Frekans, Yüzde Tablosu-6....	118
Tablo 56.	İki Boyutlu Uygulamalarla İlgili Frekans, Yüzde Tablosu-7....	119
Tablo 57.	İki Boyutlu Uygulamalarla İlgili Frekans, Yüzde Tablosu-8....	119

Tablo 58. Deney ve Kontrol Grupları Çalışmalarının Karşılaştırmalı Yüzde Frekans Tablosu.....	120
---	-----

FOTOĞRAFLAR LİSTESİ

<u>Fotoğraflar</u>	<u>Sayfa</u>
Foto 1. Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-1.....	32
Foto 2. Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-2.....	34
Foto 3. Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-3.....	36
Foto 4. Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-4.....	38
Foto 5. Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-5.....	40
Foto 6. Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-6.....	42
Foto 7. Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-7.....	44
Foto 8. Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-8.....	46
Foto 9. Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-9.....	48
Foto 10. Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-10.....	50
Foto 11. Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-11.....	52
Foto 12. Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-12.....	54
Foto 13. Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-13.....	56
Foto 14. Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-14.....	58
Foto 15. Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-15.....	60
Foto 16. Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-16.....	62
Foto 17. Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-17.....	64
Foto 18. Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-18.....	66
Foto 19. Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-19.....	68
Foto 20. Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-20.....	70
Foto 21. İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-1.....	72
Foto 22. İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-2.....	74
Foto 23. İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-3.....	76
Foto 24. İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-4.....	78
Foto 25. İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-5.....	80
Foto 26. İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-6.....	82
Foto 27. İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-7.....	84

Foto 28.	İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-8.....	86
Foto 29.	İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-9.....	88
Foto 30.	İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-10.....	90
Foto 31.	İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-11.....	92
Foto 32.	İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-12.....	94
Foto 33.	İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-13.....	96
Foto 34.	İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-14.....	98
Foto 35.	İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-15.....	100
Foto 36.	İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-16.....	102
Foto 37.	İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-17.....	104
Foto 38.	İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-18.....	106
Foto 39.	İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-19.....	108
Foto 40.	İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-20.....	110
Foto 41.	Özel Yükselen İlköğretim Okulu Dış Cephe Görünümü.....	128
Foto 42.	Özel Yükselen İlköğretim Okulu Görsel Sanatlar Atölye Görünümü.....	129
Foto 43.	4-C Sınıfı Atölye Çalışmaları-1.....	130
Foto 44.	4-C Sınıfı Atölye Çalışmaları-2.....	130
Foto 45.	4-C Sınıfı Atölye Çalışmaları-3.....	131
Foto 46.	4-C Sınıfı Atölye Çalışmaları-4.....	131
Foto 47.	4-C Sınıfı Atölye Çalışmaları-5.....	132
Foto 48.	4-C Sınıfı Atölye Çalışmaları-6.....	132
Foto 49.	4-C Sınıfı Atölye Çalışmaları-7.....	133
Foto 50.	4-C Sınıfı Atölye Çalışmaları-8.....	133
Foto 51.	4-B Sınıfı Atölye Çalışmaları-1.....	134
Foto 52.	4-B Sınıfı Atölye Çalışmaları-2.....	134
Foto 53.	4-B Sınıfı Atölye Çalışmaları-3.....	135
Foto 54.	4-B Sınıfı Atölye Çalışmaları-4.....	135
Foto 55.	4-B Sınıfı Atölye Çalışmaları-5.....	136
Foto 56.	4-B Sınıfı Atölye Çalışmaları-6.....	136

KISALTMALAR LİSTESİ

Bkz.: Bakınız

ÇASEY: Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemi

Dk.: Dakika

Foto: Fotoğraf

Snf : Sınıf

BÖLÜM 1

1.GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Sanat, kendini ifade etme gücünün estetik duyguların açığa çıkması sonucu, özgün ve yaratıcı bir çerçevede yansımadır. Böylelikle yaratıcılık; somutun ötesine geçebilme, tek bir pencereden bakmama yani görünenin ardındakini yakalamadır.

Bireyler kendilerini sanatta ifade ettikleri zaman, kendilerini yaratıcılıklarının içine yerleştirirler; fikirlerini, duygularını ve algılarını sanatın bir parçasında projelendirirler. Kendilerini kendi anlatımlarında bir şekilde yansıtmış olarak görürler. Burada sanat bir ayna görevi üstlenmiş olur. Böylelikle sanatsal çalışmalarında kendileriyle yüzleşmelerinin bir sonucu olarak, kendilerini daha tarafsız bir gözle görmeye başlarlar (Özsoy, 2003:44).

Görsel sanatlarda yaratıcılık; ele alınan bir kavramı biçimlendirmek ya da ona yeni bir biçim kazandırmak için algı ve sezgiye dayalı birikimlerin devreye sokulmasıdır. Yaratıcı bir tasarımcı, basmakalıp çözümleri ayıklama becerisinde olmalıdır. İlköğretim I. kademedeki öğrenciler, gerek yaşlarının gerekse çevresel etkenlerin getirdikleriyle araştırma ve öğrenme çabası içine girer. İşte bu araştırma istek ve çabaları, onları yaratıcılığa yaklaştırır. Bu anlamda öğrencilerin yaratıcılığını ön plana çıkarmak için okulda verilen eğitimin rolü büyüktür. Yaratıcılığın öğrencilerde geliştirilmesini sağlamada, öğretmenlerin; yaratıcılığın doğuştan gelen bir yetenek olmadığı, daha sonrada verilen eğitimle geliştirilebileceği yönündeki farkındalıkları oldukça önemlidir.

Nitelikli bir sanat eğitimcisi, öğrencilerinin kendi kişilikleri doğrultusunda gelişmelerine zemin hazırlamalıdır, öğrencilerine çalışma disiplini kazandırmalı; onlara görmeyi öğretmeli, yeni sentezlere varabilme cesareti yüklemelidir. Yaptırdığı

uygulamalarla öğrencilerinin sorumluluk duygusu gelişmiş, fikir üretebilen, paylaşan, sorunlara karşı duyarlı, çözüm önerileri geliştirebilen, yaratıcı bireyler olmasına katkı sağlamalıdır. En nitelikli müfredat programları bile olaylara dar çerçeveden bakan, olumsuzlukları pekiştiren, kendini yenilemeyen, katı sanat; eğitimcilerinin elinde verimli olamaz. Öğrencisini sürekli olumsuz eleştiren, cesaretini kıran öğretmenler yaratıcılığın ve kişiliğin gelişimine ket vururlar. Ama yaratıcı, üretken, karşısındakini anlamaya çalışan, cesaretlendiren, motive eden, alanında iyi yetişmiş, donanımlı sanat eğitimcileri öğrencilerin nitelikli yetişmesinde en olumlu faktör olurlar. Yaratıcı bir sanat eğitimcisi sürekli şikayet etmez. Malzeme, mekan, program ve anlaşılama sorunlarına çözümler üreterek elinden geleni yapar. İşini sevmek, önce kendisine sonra karşısındakine saygı duymak, yaptığı işe saygı duymak başarıyı da beraberinde getirir. Böyle bir öğretmenin dersinde öğrenciler, öğrenmeye, denemeye ve araştırma yapmaya daha istekli ve heyecanlı olurlar (Buyurgan ve Buyurgan, 2007: 20).

İlköğretim basamağındaki çocuklar, iki boyutta algıladıkları nesnelere, üç boyutta uyguladıklarında hacim, yüzey, şekil gibi kavramları zihinsel olarak daha iyi algılayıp, yaparak ve yaşayarak öğrenerek algılamada zenginliğe ulaşırlar. Bu da onlara zihinsel olarak yapacakları tasarımlarda kolaylık sağlar. Bu amaçla, çocuklarda üç boyutlu uygulamalar, erken yaşlarda yaptırılmalıdır. Çocuklar, yoğurma, ekleme-çıkartma gibi uygulamalarla iki boyutlu olarak algıladıkları nesnelere bir adım daha ileriye giderek üç boyutlu algılama ve uygulama zenginliğine ulaşır. Böylece nesnelere dokunan çocuklar, onu daha iyi algılar ve zihninde gerek bilimsel gerekse sanatsal tasarımlar için farklı bir pencere açar. Çocuk artık bu pencereden bakmayı öğrenir bu da onun yaratıcılığa bir adım daha yaklaşmasını sağlar.

Yaratıcılığa dayalı sanat eğitimini, yalnızca iki boyutlu çalışmalardan oluşan resim eğitimi değil, yaşamımızın öteki bölümlerini oluşturan üç boyutlu biçim, teknik ve bunlarla ilgili gereçler evreni de ilgilendirmektedir. Ancak sanat eğitimi ne tek yanlı bir teknik araç gereç yapma ne de çeşitli gereçlerle oyuncak yapma dersidir (Gençaydın, 1993:65).

Burada üç boyutlu sanatsal çalışmaların oluşturulmasında yaratıcılığın önemi vurgulanmaktadır. Yaratıcılıktan uzak, basma-kalıp oluşturulan öğeler, sanat eseri olmaktan uzaklaşıp amaçlarına hizmet edemezler.

Ülkemizdeki ilköğretim okullarının birçoğunda maalesef görsel sanatlar dersliği bulunmamaktadır. Bu da öğrencilerin görsel sanatlar dersinde, üç boyutlu uygulamaları gerçekleştirmelerini zorlaştırmaktadır. Dersliklerdeki, araç-gereçlerin yetersizliği ve bunun gibi hususlar, öğrencileri yalnızca iki boyutlu çalışmalara bağlayıp üç boyutlu çalışmaların algısal zenginliğinden mahrum bırakmaktadır.

Konu ile ilgili literatürlere bakıldığında şu örnekler dikkati çekmiştir: Çapar'ın (2006) "Temel Eğitimde 9-12 Yaş Arası Çocuklarda Üç Boyutlu Çalışmaların Yaratıcılık Eğitimine Etkisi" isimli doktora tezinde, ilköğretim 6. sınıf resim-iş programında yer alan "üç boyutlu biçimlendirme ve inşa çalışmaları yapabilme" konusu ele alınmıştır. Araştırmada, kille üç boyutlu biçimlendirme çalışmaları iki farklı yöntem kullanılarak öğretilmiştir. Kontrol grubuna geleneksel yöntem, deney grubuna kille üç boyutlu biçimlendirmeleri kapsayan sanat eğitimi programı uygulanarak, öğrencilerin hem teorik hem de uygulamaya yönelik başarıları karşılaştırılmıştır. Uygulama sonucunda deney grubu öğrencilerinin daha başarılı olduğu görülmüştür.

Öztürk'ün (2006) "İlköğretim I. Kademe 3. Sınıf Öğrencilerinin Sanat Eğitiminde Üç Boyutlu Seramik Çalışmalarının Gerekliliğine Yönelik Bir İnceleme" isimli yüksek lisans tezinde, ilköğretim okulları I. kademe 3. Sınıf resim-iş dersi öğretim programındaki üç boyutlu çalışma konularında, seramiğin mevcut durumda geleneksel yöntemlerle uygulanmasının öğretime ve öğrenciye katkılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Deney grubuna plastilin, bir hafta sonra da seramik çalışması yaptırılarak ön test, son test sonuçları doğrultusunda veriler değerlendirilmiş ve geleneksel yöntemle yaptırılan seramik çalışmalarında öğrenciler daha başarılı ve yaratıcı bulunmuşlardır.

Karatop'un (2005) "İlköğretim 6. Sınıf Resim Derslerinde Üç Boyut Kavramı" isimli yüksek lisans tezinde hacmin sanat eğitimi programında ve öğretimde değerlendirilmesi gereken yönleri açıklanmaya çalışılmıştır. Yapılan etkinliklerde üç boyutlu malzemelerden ve üç boyut etkisi olan çalışmalardan faydalandığı gibi gözleme dayalı çalışmalar da yaptırılmıştır. Öğrencilere üç boyutlu çalışmalar yaptırılarak onların resim yüzeyinde de üç boyut etkisi verebilmeleri amaçlanarak uygulamalarla sonuca ulaşılmıştır.

Akbayrak'ın (2000) "Türk İlköğretim Okullarında Üç Boyutlu Sanat Çalışmaları" isimli doktora tezindeki araştırmada veri toplama aracı olarak anket kullanılarak aşağıdaki sorulara yanıt aramıştır :

1. Üç boyutlu çalışmalar açısından Türk ilköğretim Resim-iş programı neler öngörmektedir?
2. Öğretmenlerin Resim-iş programında yer alan üç boyutlu çalışmalar hakkındaki görüşleri nelerdir?
3. Üç boyutlu çalışmalar özel ve devlet ilköğretim okullarında, Resim-iş programında öngörüldüğü üzere uygulanmakta mıdır?
4. Eğer uygulanmıyorsa, bunun nedeni ya da nedenleri nelerdir?
5. Öngörülen Resim-iş programının uygulamaları açısından özel ve devlet ilköğretim okulları arasında herhangi bir fark var mıdır?
6. Eğer fark varsa, bu farklılıkların nedenleri nelerdir?
7. Öğretmenlerin üç boyutlu çalışmaları uygularken karşılaştıkları sorunları çözmekteki önerileri nelerdir?
8. Öğretmenlerin üç boyutlu çalışmalarla ilgili genel görüşleri nelerdir?
9. Öğretmenlerin kendi öğretmenlik eğitiminde almış oldukları üç boyutlu çalışmaların öğretimine dair görüşleri nelerdir?

Şahan'ın (2004) "İlköğretim 6. Sınıflarda Üç Boyutlu Çalışma Konularının Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemiyle Uygulanması" isimli doktora tezinin amacı; ilköğretim 6. Sınıf resim-iş dersi öğretim programında, üç boyutlu biçimlendirme ve inşa çalışmaları yapabilme konusunun çok alanlı sanat eğitimi yöntemine (ÇASEY) göre uygulanmasının katkılarının belirlenmesidir. Deney ve kontrol grupları oluşturularak, kontrol grubuna geleneksel öğretim, deney grubuna ise ÇASEY uygulanmıştır. Araştırma sonucunda ÇASEY'in deney grubuna olumlu katkıları olduğu belirlenmiştir.

Storokrocki'nin (1998) "Küçük Çocuklar ve Kil" isimli araştırmasında kille çalışmaya çok erken yaşta başlanması gerektiğine ışık tutmuştur. Özellikle okul öncesi dönemde bunun çok önemli olduğunu belirterek çocukların algılamada ve yaratıcılıkta büyük ilerlemeler kaydedeceğinden bu tür çalışmalara ihtiyaç duyduklarını belirtmiştir. Araştırmasında, çocukların kille becerilerini nasıl geliştirebilecekleri ve bu anlamda ne tür yardımlara ihtiyaç duyabilecekleri gibi sorulara yanıt aramıştır.

Gerek yapmış olduğum araştırmada gerekse ilgili literatürlerde bulunan ortak noktalar, üç boyutlu uygulamaların özellikle ilköğretim I. kademedede yaratıcılığa ne denli katkı sağladığının vurgulanması ve bunların örneklerle açıklanmış olmasıdır. Bunun yanı sıra üç boyutlu çalışmalarda özellikle kilin, önemli uygulama malzemelerinden biri olduğu belirtilmiştir.

1.2.Problem Cümlesi

İlköğretim I. kademedede, görsel sanatlar dersinde üç boyutlu çalışmaların öğrencilerin yaratıcılığına ve zihinsel tasarlama sürecine etkisi nedir ?

1.3.Alt Problemler

1. Görsel sanatlar dersinde, deney ve kontrol gruplarından hangisi, düşüncelerini özgün biçimde yansıtip hayal gücünü kullanacağı çalışmalar ortaya çıkacaktır?
2. Görsel sanatlar dersinde, deney ve kontrol gruplarından hangisi, kompozisyonda birliğı sağlayıp konuya uygun çalışmalar yapacaktır?
3. Görsel sanatlar dersinde, deney ve kontrol gruplarının hangisi, algıda duyarlıkta, kalıplardan farklı düşünüp, çalışmasını özgün bir teknikte sonuçlandıracaktır?

1.4.Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; İlköğretim I. kademe, görsel sanatlar dersinde üç boyutlu çalışmaların öğrencilerin yaratıcılığına ve zihinsel tasarlama sürecine etkilerini incelemektir.

Görsel sanatlar dersi, kapsam olarak iki ve üç boyutlu çalışmalarını içermektedir. Müfredatta yeterince yer verilmesine rağmen gerek ders saatinin yetersizliğı, gerekse sınıf ortamının yetersizliğı gibi sebeplerden ötürü, üç boyutlu uygulamalara, okullarda gerektiğı kadar yer verilmemektedir. Bu bağlamda; iki ve üç boyutlu uygulamaların, ilköğretim I. kademe öğrenci yaratıcılığına katkısının belirlenmesi, kavramsal çerçeve ve uygulama boyutuyla amaçlanmıştır.

1.5.Araştırmanın Önemi

Sanat eğitimi, bireylere kendilerini tanımlarını sağlayan ve yol gösteren bir kılavuz gibidir. O nedenle sanat eğitimi bireylere ne kadar erken yaşta verilirse amacına da o kadar erken ulaşmış olur. Sanat eğitimcilerin en büyük hedeflerinden biri de yaratıcılığı geliştirmek ya da var olan yaratıcılık yetilerini ortaya çıkarmaktır. Bu hedefe yönelik ilköğretim I. kademededen itibaren (7-12 yaş aralığı) görsel sanatlar derslerinde iki boyutlu çalışmaların yanı sıra özellikle üç boyutlu uygulamaların da yaptırılması ve böylelikle öğrencilere kavrama zenginliği kazandırılması önemlidir. Çocuğun belli bir zaman süreci içerisinde tasarladığı üç boyutlu objenin yapımında kullandığı malzemeleri tanıması; eserin algılanması, ortaya çıkmasında ve daha sonra ortaya çıkan çalışmada eklemeler ve çıkarmalar yapabilmesinde önemli bir rol oynar. Örneğin, mukavvadan yapmış olduğu bir uçak modelini daha da ilerleterek ikinci bir aşamada ona birtakım aparatlar da ekleyerek onu suda yüzer bir uçak haline dönüştürebilir ve böylece yaratıcılık kazanabilir. Çocuğun bu aşamaya gelebilmesi için uçak modelini sadece çizmesi yani iki boyutlu olarak resmetmesi yetersizdir. Üç boyutlu uygulamaya geçerek çocuk, beyninin sağ lobunun yanında sol lobunu da kullanarak yaratıcılık aşamasına ulaşmış olur.

9-12 yaş aralığı, çocukların gerek zihinsel gerekse el becerilerinin geliştiği bir dönemdir. Bu anlamda çocuklara hem zihinsel aktivitelerini gerçekleştirebilecekleri hem de el becerilerini geliştirebilecekleri çalışmalar yaptırılmalıdır. Üç boyutlu tasarlama ve uygulamalar bu açıdan çok önemlidir. Kil örneği bu yaş aralığının en küçüğünden en büyüğüne kadar uygulanabileceği en güzel örnektir. Çocuk, tasarladığı, hayal ettiği objeyi hiç zorlanmadan kolayca uygulama fırsatı bulacaktır. Böylece çocuk, oyun olarak algıladığı bu aktivitelerle sanat eğitiminde edinimler kazanmış olup yaratıcı tasarlama zenginliğine erişme fırsatı bulacaktır.

1.6. Varsayımlar

1. Görsel sanatlar dersi için üç boyutlu uygulamalara örnek olarak seçilen kilin, yaratıcı çalışmaları ortaya çıkarmak için uygun bir malzeme olduğu varsayılmıştır.
2. Seçilen araştırma yönteminin, araştırmanın sonucuna ulaşmada yeterli olduğu düşünülmektedir.

1.7. Sınırlılıklar

1. Bu araştırma, Ankara ili Çubuk ilçesinde bulunan Özel Yükselen İlköğretim Okulu'nda deney ve kontrol grupları olarak seçilen 4/B ve 4/C sınıflarındaki toplam 40 öğrenci ile sınırlıdır.
2. Bu araştırmanın uygulama süresi, deney ve kontrol grupları için iki ders saati 40+40 dk. ile sınırlıdır.

1.8. Tanımlar

Görsel Sanatlar: Desen, resim, özgün baskı, heykel; film, televizyon, grafik, üretim tasarımı gibi iletişim ve tasarım sanatları; kentsel tasarım, iç mimarlık ve manzara tasarımı gibi mimarlık ve çevresel sanatlar; halk sanatları; seramik, elyaf, takı ve mücevher, ahşap eserler ve diğer malzemelerle yapılanları içeren geniş bir sınıf (kategori) (Özsoy, 2003:218).

İki Boyutlu: Eni ve boyu olan, derinlik ve kalınlık ölçülerine sahip olmayan şekil (Yılmaz, 2005: 386).

Mutasyon: bir gendeki kalıcı ve kalıtlanan değişiklik (Büyük Kültür Ansiklopedisi, 1984: 3385).

Üç Boyutlu: Boyu, eni, derinliği veya yüksekliği olan, plastik (Yılmaz, 2005: 390).

Yaratıcılık: Kendine özgü ve özgün bir nesne ortaya koyma sürecidir (Özsoy, 2003:220).

BÖLÜM 2

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Sanat Eğitiminin Gerekliliği ve Amaçları

Sanat, sanatçı ile izleyen arasında, toplumlar arasında ve bunların da ötesinde çağlar arasında bir iletişimdir. Öyle ki, reel dünyanın yok edici kurallarını aşarak binlerce yıl öncesini günümüze ulaştırır. Bugün geçmişi biliyor ve yargılıyor olmamız sanatın erişilmez gücüne bağlıdır. Çünkü sanat, kültürlerin biçim almış, somutlaşmış bir anlatıdır; dünü anlattığı gibi bugünü de anlatmaktadır. Hiç kuşkusuz yarınları da anlatmaya devam edecektir (Ünver, 2002:3).

İnsanın kendini ve kendi dışındaki gerçekleri kavramasında ve anlamasında iki yönü vardır. Birincisi mantık ve akıl gücüdür. Mantık ve akıl bilim ve teknolojiyle ilgilidir, ikincisi ise duygu yönüdür. İnsanın duygu yönü ise sanatla ilişkili kısımdır. İnsanın akıl yönünün gelişmesi kadar duygu yönünün de doyurulması gerekir. Duygu yönünün doyurulması ruhsal dengeyi sağlar. Bu anlamda sanatın sağaltım (tedavi) görevi de vardır. İnsan yapısında "Güzel"i arama isteği belki de sanatı en iyi şekilde açıklayan bir yaklaşımdır. Sanatın bütün anlamları içinde barındıran tek bir tanımını yapmak mümkün değildir. Çünkü sanat, esnek ve çok kapsamlı göreceli yönü ağır basan bir kavramdır. Sanatı tanımlamada ve açıklamada göreceli yaklaşımlar vardır (Balcı ve Say, 2005:7).

Sanat eğitimi, sadece çocuğa yönelik değil, herkese yöneliktir. Bu anlamda kişiye içsel dünya zenginliği kazandırmayı sağlar, kişiyi imgelemler kurmaya yöneltir. Kişi, sanat eğitimi yoluyla bakmak yerine görmeyi, duymak yerine işitmeyi, kısaca öze inmeyi öğrenir. Çünkü sanat eğitimi içsel zenginlik ve duyarlılık eğitimidir. Sanat eğitimi yoluyla zenginleşen bakış açıları, olaylara karşı daha farklı çözüm önerileri getirebilen, esnek ve gelişime açık bir çerçevede yansır.

Sanat eğitimi, bireyin doğa ve nesnelere ilişkin bilgisini artırır. Sanatsal bir sorunla karşılaştığında, bilgi birikimini, deneyimlerini, sezgilerini yaratıcılığını ve hayal gücünü kullanarak çözüm üretme olanağına sahip olur. Çalışmasını tamamladığında kendisine olan güveni artır. Kazandığı sorun çözme yaklaşımlarını günlük yaşamda kullanabilir. Sanat eğitimi, çocuğun geniş anlamda gelişmesini içeren en güvenilir ortamdır. Çocuk bu ortamda kendi temposu paralelinde, doğal eğilimlerini uygular, kendi deneyimlerini kullanır (Gökaydın, 1998:3).

Sanat eğitiminin ihtiyacı ve gerekliliği hususu şu maddelerle daha da bir anlaşılır duruma gelmektedir:

1. Yaratmak, haz duymak ve bunları paylaşmak için içimizde doğal bir yetenek vardır. Sanat içimizdeki bu tabii yetenekten fişkirır.
2. Değerli deneyimlerle dolu bir hayat hepimizin isteğidir. Sanat günlük hayatın kalitesine katkıda bulunan insan deneyimlerini besleyen biricik hayati alandır.
3. Hepimiz fiziksel, duygusal, zihinsel ve ruhsal bir dünyada yaşarız. Sanat, insanın gelişim halkalarına etki eden duyarlılığı besleyen çok önemli bir kaynaktır.
4. Herkesin deneyimleri, kendi hayatının oluşmasına yardım eder. Sanat tecrübelerin ifade edilmesi, değerlendirilmesi, tekrar gözden geçirilmesi ya da takviye edilmesi gibi biçimlerin hem duygusal hem de somut bir yoludur.
5. Sanat alanında yaratıcı olabilmek için önce yeteneğe, sonra çok yoğun bir çalışma temposuna ihtiyaç olduğu bilinmektedir. Sanat başarı, başarısızlık ve keşif yoluyla elde edilebilen, gelişmeye müsait çok özel bir yetenek ve misyon gerektirir.
6. Hepimiz ayrı ayrı özellikleri olan tekil varlıklarız. Sanat, içinde yaratıcılık bulunan biricik deneyimimiz için ortam hazırlar.

7. Kùltürümüzde korumak istediğimiz şeyler olduğu gibi değiştirir. İstedidimiz hususlar da vardır. Sanat böylece kùltür içindeki unsurlar, muhafaza veya değiştirme ihtiyacın, tayin eder.
8. Biliyoruz ki büyüme ve değişme evrende sürekli bir prosestir. Sanat, çağlar boyu insanlığın geçirdiği değişiklikleri, evrensel büyümeleri aydınlatır.
9. Hayatımız, onu iş, oyun ve başka tecrübelerle dengelediğimiz zaman mutlu ve dopdoludur.
10. İnsan birçok yollarla yaratarak mutluluğu elde eder. Sanat eğitimi bütün güzel sanatlarda (plastik, fonetik, ritmik, uygulamalı) sürekli bir araştırma ve deneme imkanı hazırlar.
11. Sanat hepimize aittir. Sanat, hayatımızın gerekli ve vazgeçilmez bir bölümüdür, o herkes için gereklidir (Boydaş, 2004:7,8).

Sanat eğitimi dersinde amaç, öğrencilerin sanatsal çalışma aracılığıyla deneyimlerinin, algılama kapasitelerinin, problem çözmeye yönelik düşünme, uygulama kapasitelerinin ve esnek tutumlarının buldukları yerden daha ileriye götürölüp geliştirilmesidir. Bu yüzden çevre ya da öğretmen tarafından daha yetenekli oldukları düşünölen öğrencilerin sanatsal yeteneklerinin artırılması, bunun yanında yeteneksiz olduğu düşünölen öğrenciler üzerinde daha az durulması doğru bir yaklaşım değildir. Her çocukta var olduğu bilinen kapasitelerin tanınması, geliştirilmesi yönlendirilmesi öğretimle olanaklıdır (Kırışoğlu, 2002:10).

2.2. Yaratıcılık

Yaratıcılık, farklı bakış açısıyla, özgün sentezler yaparak, sorunlara farklı çözüm yolları bulabilmektir. Bu, yalnızca bilim, sanatsal süreç ya da yaşamın herhangi bir alanına yönelik olmayıp, insan yaşamının her döneminde ve tüm yönlerinde yer alan doğuştan gelen bir yetidir. Yaratıcılık, çeşitli nedenlerle körelmiş olsa bile eğitimle gelişebilir ve sadece bilim ve teknikle uğraşanlara, buluş yapanlara özgü bir yetenek değildir. Günlük yaşamla ilgili değişimler, düzenlemeler, çözüm yöntemleri de yaratıcı davranışlara örnek olabilir.

Öğrencilerin yaratıcılığını ön plana çıkarmak için okulda verilen eğitimin rolü büyüktür. Öğretmenlerin yaratıcılığın doğuştan gelen bir yetenek olmadığı, daha sonrada verilen eğitimle geliştirilebileceği yönünde olan inançları yaratıcılığın öğrencilerde geliştirilmesini sağlamada önemlidir. Yaratıcılık, çocukların çevrelerini kendilerine göre yorumladıkları her yerde ortaya çıkar. Yaratıcı çocuklar yorucudur. Genellikle uysal, verilen emir ve yasaklara uyan çocuklar aileleri ve çevreleri tarafından sevilir. Bu tip çocukların, sürprizleri ve yaratıcılıkları yoktur.

Çocuklardaki yaratıcılık dürtüsü, karşılaştıkları sorunların çözümünde birden çok yol olabileceğini bilmelerini, belirli kalıplara bağlı kalmadan farklı düşüncelerini ve söz konusu düşünceyi uygulamaya geçirmelerini sağlamakla geliştirilebilir. Bu yüzden onların sık sık yaratıcılıklarını ortaya koyabilecekleri etkinliklerde bulunmaları gerekir. Yaratıcılık dürtüsü her derste harekete geçirilebilir. Fakat sanat eğitimi derslerinde daha geniş bir düşünme olanağı sağlar. Sanat etkinlikleriyle yaratıcılığın geliştirilmesi çocukta bütün uysal alanların da gelişimine yardım eder (Kırıçoğlu, 2002:23).

Sanat eğitimi sürecinde çocuk çevresini daha iyi algılamasını ve değerlendirmesini öğrenir. Çünkü yalnız bakmayı değil; görmeyi, duymayı değil; işitmeyi öğrenerek yaratıcılık için ilk aşamayı sağlar, İmgeler zihinde algılarla oluşacağından nesnel olarak edinilen duyuşsal ve görsel izlenim öğelerine yaklaşımın da bilinçli

olması gerekir. Ancak bu şekilde imgelerle düşünme yetisine ulaşılır (San, 1985: 16).

Yaratıcılık niteliklerini barındıran kişiler, bulduklarına yorum getirebilme ve deneyimleriyle sonuca ulaşabilme özelliklerine sahiptirler. Kopyacılıktan uzak ilginç ve sıra dışı üretimler peşindedirler. Diğer bireylere göre, daha çok iletişim kurma gereksinimindedirler. Yaratıcı birey ve yaratıcı olmayan bireylerin davranışları arasındaki farklılıklar aşağıdaki tabloda örneklendirilmiştir.

Tablo-1

Yaratıcı Olana Karşı Yaratıcı Olmayan Davranışlar	
Yaratıcı olan	Yaratıcı olmayan
Bilgiden bilinmeyene doğru çalışma	Bilginin yapısını yönetme
İzlenecek modelin bulunmaması	İzlenecek modelin/örneğin olması
Doğru ya da yanlış cevapların olmaması	Doğru cevapların olması
Açık uçlu cevap, karşılık	Sabit, kesin cevap, karşılık
Deneme ve hata buluş yöntemleri	Öykünme, hatırlama yöntemleri
Hayal kırıklığına ve belirsizliğe hoşgörü	Hayal kırıklığına hoşgörüsüzlük, güvenlik isteği

Tabloda da görüldüğü gibi yaratıcı öğrenmede doğru ya da yanlış cevap yoktur. Çözümler önceden belirlenmez. Cevabın doğru ya da yanlış olarak yargılanmasında, yaratıcı olmayan öğrenmedeki sabit, bilinen cevaplar durumunun aksine, yaratıcı öğrenme, tamamen açık uçlu durumlara bağlıdır (Özsoy, 2003:145).

Öğrenciler, alışla gelmiş uygulamalarla sınırlandırılmamalı, yaratıcılığı ortaya çıkaracak zengin malzeme çeşitliliği ile donatılmalı ve uygun çalışma ortamları sunularak çalışmalar sağlanmalıdır.

Basmakalıp etkinliklerden kaçınılmalı, özgün çalışmaları desteklenmelidir. Sürekli aynı teknik ve çalışma biçimlerini uygulamaktan uzak durulmalıdır. Örneğin, her gün masada suluboya bulan çocuk boya çalışmaları yapmak istemeyebilir. Araç-gereçler amaca uygun olarak seçilmeli, seçilen konular çocuğun seviyesine uygun, zevk ve çevresiyle ilişkili olmalıdır (Yılmaz, 2005:23).

2.3. İlköğretim I. Kademe 7-12 Yaş Çocuklarının Gelişim Özelliklerine Bakış

Okul çağı, çocuğun aile ortamından çıkıp, dış dünyaya açıldığı, toplumsal çevre ile kaynaştığı çağdır, ilköğretim yıllarını içine alan bu dönem 6. yaşta başlar ve 12. yaşta son bulur. Çocukların gelişiminde ev ortamının, aile ilişkilerinin ve öğretmenlerinin çok rolü büyüktür. Ailelerin çocuklarla etkileşimi çocukların kişisel ve sosyal gelişimlerinde belirleyici faktörlerdendir. Öğretmenin eğiteceği öğrenci grubunun içinde, buldukları yaşın ve olgunluk düzeyinin gereği olarak bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal yönden ne gibi özelliklere sahip oldukları hakkında bilgi sahibi olması, etkili bir öğrenme ortamının oluşturulmasını kolaylaştıracaktır.

Bu yaştaki çocuklar düşünce deneyleri gerçekleştirebilirler. Gerçekleştirdikleri bu deney ve işlemler, somut durumlarla sınırlıdır ve kolayca hayal edebilecekleri gerçek durumlara ilişkindir. Bir durum veya nesnenin birden çok boyutunu dikkate alma yeteneği gelişmiştir. Bir durumun geriye döndürülmesi veya tersine çevrilmesi halinde ne olabileceği hayal edilebilir. Bu yaşta çocuklar aynı zamanda serileri öğrenirler nesnelere belirli nicel özelliklerine göre sıralayabilirler. Bu evrenin en önemli özelliği veya sınırlılığı soyut kavramlar üzerinde işlem yapılamamasıdır (Özbay ve Erkan, 2008: 41).

2.3.1. Genel Olarak Orta Çocukluk Dönemi

Orta çocukluk dönemi altı yaşın sonu ile 12 yaş arasını kapsar. Bu yaşlar arasındaki dönem gelişim alanları açısından çeşitlilik gösterir, Çocuğun fiziki gelişimi bebeklik-ilk çocukluk ve ergenlik dönemine göre çok yavaştır. Diğer yandan zihin gelişimi, sosyal gelişim ve dil gelişimi açısından oldukça hızlı bir ilerleme gözlenir. Giderek bedenen ve zihnen büyüyen okul çocuğu, aracı daha iyi kullanmaya başlar. Kas gücü ve dikkat süresi artar (Buyurgan ve Buyurgan, 2007: 63).

Çocuklar bu dönemde sosyal uyum sağlamaya çalışırlar. Başarma güdüsü öne çıkar ve başarı için güdülenirler. Orta çocukluk döneminde üç farklı gelişim alanı dikkati çeker. Bunlar, bilişsel alandaki gelişmeler, sosyalleşme süreci ve fiziksel gelişmelerdir.

2.3.2. Çizgisel Gelişim

Bu dönemde nesne-uzay ilişkileri yerine oturmuştur. Nesnelere aşağıda ya da yukarıda oluşlarına göre kompozisyonda yer alırlar. Belirgin birer taban ve gökyüzü hattı vardır. Doğadakine uygun renkler kullanılır. Nesnelere ve biçimler kolayca tanınır. Figürlerdeki abartılar (evden büyük insanlar, insanlardan büyük çiçekler, birbirine göre daha büyük ya da daha küçük aile bireyleri gibi) genellikle özne hakkındaki güçlü duyguları ifade etmek için kullanılır. Bir diğer olgu "röntgen" (X-ray) olarak adlandırılır. Bir röntgen resminde özne, dışı olduğu kadar sanki içi de görünüyormuşçasına resmedilir (Özbay ve Erkan, 2008: 63).

Geometrik çizgiler uygular, insan çizerken vücudun önemli sayılan parçalarını abartır. Önemsiz parçaları yok eder. Simgeleri değiştirirler. Yer çizgisini belli ederler (Kehnemuyi, 1995: 27).

2.3.3. Fiziksel Gelişim

Orta çocukluk döneminde bedensel gelişme ilk çocukluk ve ergenlik dönemlerine kıyasla yavaş ancak süreklilik gösteren bir özelliğe sahiptir. İskelet yapısındaki gelişmeler, kas sistemindeki ve motor becerilerdeki gelişmeler önem kazanır (Arı, 2003:73).

Bu dönemde çocukların ince motor kasları yavaş yavaş gelişmeye başladığından çocuklar kalem tutarak yaptıkları çalışmalarda çabuk yorulurlar.

2.3.4. Bilişsel Gelişim

Somut işlemler döneminde işlem-öncesi dönemine göre dilin öğrenilmesinde, sosyalleşmede ve özellikle düşünme süreçlerinde önemli ilerlemeler olur. Somut işlemler döneminde düşüncedeki ilerleme, bir önceki döneme göre çok ileri düzeydedir. Bu dönemde gerçek işlemlerin ortaya çıktığı belirgin, olarak gözlenir.

İşlem, zihinsel bir faaliyetin somut bir davranışa dönüşmesidir (her zaman bir davranış olarak dışarı yansıtılmayabilir), Bu dönemde çocuk, bilgiyi zihinsel olarak izler, zihninde bir düzene koyar, işler ve mantıksal bir sonuç çıkarır. Gerekli görürse bu sonuçla tutarlı bir işlem yapar, işlemlerin gelişimi, yeni bilgilerin hali hazırdaki şemalara uymamasıyla olur. Yeni bilgiler, algılanan yeni uyaranlar hali hazırdaki şemalara uymadığında zihinsel denge bozulur. İnsan zihni dengede kalmak ister (Arı, 2003:75).

İşlem öncesi çocuk genellikle dikkatini bir işlemin belli bir boyutuna ya da sınırlı bir bilgi üzerine yoğunlaştırır. Bu duruma odaklaşma denir. Örneğin sıvı miktarı ile ilgili deneyde çocuk tüm dikkatini sıvının yüksekliğine odaklamıştır. Diğer kabın daha geniş olduğunu dikkate alamaz. Yani boyutlar arasındaki ilişkiyi düşünemez. Somut işlemler dönemindeki çocuklar, sıvıların yüksek ve geniş kaplara

boşaltılmadan önceki eşit kaplardaki durumlarını dikkate alarak zihinsel işlem yapar. Kapların farklı biçim ve boyutları olabileceği üzerine odaklaşabilir. Kapların biçimi ve boyutu değişse de içindeki sıvının miktarının değişmeyeceğini düşünebilir (korunum ve tersine çevrilebilirlik). Sonuç olarak, okul çocuğu odaktan uzaklaşma süreciyle bir durumu değerlendirirken, bütünü oluşturan diğer boyutların, değişkenlerin göz önüne alınması gerektiğini düşünebilir. Nesnelere belli bir ortak özelliğe göre (renk, büyüklük-küçüklük, cins vb.) gruplara ayırma yeteneğine sınıflama denir (sınıflama yapılırken "kavram" oluşturmanın da geliştiğine dikkat ediniz). Okul çağı çocukları daha somut işlemler döneminin başında objeleri ortak özelliklerine göre gruplama yeteneği kazanırlar. Sarı, kırmızı ve beyaz toplar, kırmızı, mavi küpler ve san, kırmızı bloklardan oluşan bir yığından objeleri kırmızılar (kırmızı toplar, kırmızı küpler ve kırmızı bloklar) ve diğerleri olarak ayırabilirler. Farklı renkte oyuncak grupları oluşturabilirler. Ayrıca topları veya küpleri renklerine göre gruplayabilirler. Renkli blokları, renklerinin dışında büyük-küçük olarak gruplayabilirler. Somut işlemler döneminin başında çocuklar sıralama yeteneği kazanırlar. Sıralama, aralarında hiyerarşik bir ilişki bulunan bir kümeyi aralarındaki ilişkiyi dikkate alarak düzenleme işlemidir. Okul çağı çocukları, daha ilkokulun ilk yılında nesnelere küçükten büyüğe doğru sıralayabilirler (Arı, 2003:78).

2.3.5. Sosyal Gelişim

Çocuk, orta çocukluk döneminde, çevresinin daha da farkındadır. O yüzden edinimlerini çevre faktörü içinde değerlendirir. Resimlerinde toplum da artık yer almıştır. Figürler arasında ilişkiler söz konusu olur. Aile, sınıf, sevilen arkadaşlar bu dönem resimlerinde bireyselliği aşarak yer edinir.

Somut işlemler dönemindeki çocuklar işlem öncesi çocuklarına göre daha az benmerkezci davranırlar. 9-10 yaşlarındaki çocukların sözlü iletişimlerine dikkat edildiğinde karşısındakini dinlediği ve karşısındakinin düşüncelerini ve duygularını dikkate aldıkları gözlenir. 10 yaşındaki çocukların çevrelerinin beklentilerine, niyetlerine ve düşüncelerine karşı daha ilgilidirler. Kendileri farklı düşünceler bile

beklentiler doğrultusunda davranıyormuş gibi görünürler. Bu davranış bir tür "rol oynama"dır ve sosyalleşmenin belirtisidir (Arı, 2003:80).

Bu dönemde, arkadaşlarının ve öğretmenin çocuk üzerindeki etkisi artarken anne-babanın etkisi giderek azalmaya başlar. Yaptığı işler için beğeni toplamak, bu dönemdeki çocukların gereksinimleri arasındadır. Aksi halde yaptıklarının değersiz olduğuna inanmakta ve aşağılık duygusuna kapılmaktadır. Güven duygusu geliştirilmeyen çocuklarda, aşağılık duygusu gelişir ve gelecekteki öğrenmeleri olumsuz yönde etkilenir. Çocuklara verilecek sorumluluklarla başarılı olabilecekleri hissettirilir ve çocuklar olumlu kişilik gelişimi ile bir sonraki gelişim dönemine güvenle girer.

2.4. Görsel Sanatlar Eğitiminde Üç Boyutluluk Kavramı

Yükseklik, derinlik, genişliğe sahip olan maddeler üç boyutlu olarak adlandırılabilir. İki boyutlu çalışmalar sadece yüzey üzerinde bir varlık oluşturduklarından şekil olarak nitelendirilebilir. Üç boyutlu çalışmalara da biz bu anlamda form adını verebiliriz.

Görsel sanatlar eğitiminde üç boyutlu uygulamaların önemi yadsınamaz. Şöyle ki, çocuk doğumundan itibaren yaşadığı ortamı üç boyutlu olarak görür, algılar. Dokunduğu, kavradığı nesnelere üç boyutludur. Örneğin bir prizma üç boyutluyken üçgen iki boyutludur. Dolayısıyla çocuğun prizmayı algılaması daha kolay olacaktır. Dokunarak yani yaparak yaşayarak öğrenme daha kalıcı olacaktır. Bir başka deyişle, iki boyutlu şekiller soyut iken, üç boyutlu formlar somuttur yani nesnenin kendisidir. Üç boyutlu çalışmalar analitik düşünceyi geliştirdiğinden, çocuk malzemeyi biçimlendirirken onun dönüşümüne de tanıklık eder. Böylece parmaksal dokunsal özelliklere karşı daha duyarlı hale gelmiş olur.

Çocuklar, yalnızca resim yaparak tam olarak kendilerini ifade etmiş sayılmazlar. Her çocuğun kendini ifade etme biçimi farklıdır, çocuğa çeşitli gereçler sağlayarak

onun kendisini ifade etmesine yardımcı olunmalıdır. Bu malzeme çeşitliliğini iki boyutlu çalışmalar yanında üç boyutlu çalışmalarla da sağlamak mümkündür. Çünkü bazı çocuklar üç boyutlu çalışmalara daha yatkın olabilmektedirler. Buna ek olarak üç boyutlu çalışmalar, iki eli birden aynı süreç içinde çalıştırdığından eğitsel değeri çok yüksektir (Gökaydın, 1998:9).

Üç boyutlu çalışmalar öğrencilere şu deneyimleri kazandırabilir:

- İki boyutlu tasarımı, üç boyuta dönüştürerek uygulama aşamalarında problem çözebilmeyi geliştirme,
- Görsel anlatım dilini geliştirme,
- Yargılama gücünü geliştirme,
- Bu uygulamalar sonucunda kazanılan deneyler ile diyalog kurmayı geliştirme,

2.4.1. Üç Boyutlu Çalışmalarda Kil ve Önemi

Kil; Su ve rüzgar hareketleriyle granit türü kayaların ayrışmasından oluşan yumuşak bir toprak çeşididir. Bu yumuşaklığı ve kolay şekil alma özelliği nedeniyle insanoğlunun çeşitli amaçlarla, özellikle de kap kaçak yapımında ilk kullandığı malzemelerden olmuştur. Bugün kil, sınırsız yaratmalara imkan veren karakteriyle üç boyutlu sanatsal çalışmalarda yoğun bir şekilde kullanılmaktadır (Cooper, 1978:35).

Kilin hazırlanması, sıkıştırma ve yoğurma: Kil kuruyorsa tokmakla döverek ezildikten sonra bir kovanın içine yerleştirilir ve üzerine su dökülür. İyiye ıslanıp, suyun dibine çökmesi beklenir. Daha sonra kovanın suyu süzülerek, dibe çökmüş olan çamur, alçı bir plakanın üzerine serilerek, alçının suyu emmesi sağlanır. Ancak günümüzde kil, bu işleme gerek kalmayacak şekilde kullanıma hazır kıvamda da satılmaktadır. Çamuru homojen bir kıvama getirmek için biçimlendirilecek olan çamur kütlesi bir misina yardımıyla yarıdan kesildikten sonra, alt yarısı üst yarısının

üstüne hızlı bir şekilde çarpılır. Çamurun her tarafı birbiri üzerine çarpıncaya kadar misinayla kesip çarpma işlemi tekrarlanır. Buna, çamuru "sıkıştırma" işlemi denir. Daha sonra içindeki hava kabarcıklarını çıkarmak için, çamur iki avuçla arkadan öne doğru alınıp bastırılarak (Öküz kafası yöntemi) iyice yoğrulur. Kullanıma hazır hale getirilmiş olan çamur, bir poşet içerisine yerleştirilir ve çalışma esnasında bu poşet içerisinden koparılarak çalışılır. Aksi takdirde açıkta bırakılan çamur, hava ile temas ederek kurumaya başlar ve esnekliğini yitirerek biçimlendirme imkanını azaltır. Kile çeşitli teknikler uygulanarak, değişik biçimler verilebilir. Biçimlendirme işlemi tamamlandıktan sonra ise çok farklı süsleme yöntemleri uygulanabilir (Yılmaz, 2005:58,59).

Kilin Yapıştırılması: İster çamur formun inşasında, ister dekorasyonunda olsun, her çamur parçasının diğerine ya da herhangi bir çamur yüzeye yapıştırılma işleminde bulamaç kullanılır. Bir bardağın içine küçük bir parça kil konur. Üzerine çok az su ilave edilir ve balçık kıvamına getirilir. Bulamacın çok sulu olması, üç boyutlu formun yumuşayarak kendini bırakmasına neden olur. Bu nedenle kıvamı sulu olmamalıdır. Daha sonra yapıştırma işleminin yapılacağı yere bıçakla çapraz çentikler atılır ve üzerine bu bulamaçtan sürülerek çamur parça ilave edilir. Her bir parçanın eklenmesinde aynı yapıştırma yöntemi uygulanır (Yılmaz, 2005:59).

Özellikle ilköğretim I. Kademe öğrencileri için yaratıcılık olgusunun ortaya çıkabileceği örnekler açısından uygulama aracı olarak kil çok önemli yer tutar. Gerek kullanım açısından kolaylığı gerekse kolay temin edilebilecek bir madde olması bunu kolaylaştırır. Kil çocuk için ilk anlamda oyun anlamına geleceğinden onu yoğururken biçimlendirirken haz duyar. Böylelikle yapacağı çalışmaya heves duyarak başlar. Başlangıçta kili ezer, yoğurur, yuvarlar ve çalışacağı malzemeyi tanımış olur. Böylece ince motor kas becerileri farkında olmadan gelişirler.

Çocukların sanat çalışmasında, doğru oran ve sık sık gerçekçi benzerlik temel olur. Çocuk, özellikle güveni biraz sarsılırsa, yaptığı kil çalışmasını resimden daha kolay bulabilir. Resimde birinci özellik, üç boyutluluğun ortaya çıkarılmasıdır. Bu, yapılan resmi çok daha fazla zorlaştırır, çünkü sadece resimdeki derinliği göstermek

için gerekli olan teknik yetenek ustalığı, çocuğu çok fazla ek çaba harcamak zorunda bırakır (Lowenfeld, 1969:165, Çapar, 2006:).

Böylelikle, görsel sanatlarda kendini başarısız hisseden ve resme soğuk bakan çocuklar, kil çalışmasıyla önyargılarını kırarak görsel sanatlara bakış açısını değiştirip zevk ve heyecanla çalışmalara koyulurlar.

İlköğretim düzeyinde kilin kullanım şekillerinden bazıları:

- **Çubuk (fital) Tekniği:** Kilden oluşturulan çubukların, aralarına çapraz çentikler atılıp, balçık (hafif sulandırılmış çamur) sürülerek birleştirildiği seramik tekniğidir.
- **Levha Tekniği:** Bez üzerine yayılan kilin, levhada kullanılmak istenen kalınlıktaki çubuklar arasına yerleştirilerek tahta merdane yardımıyla açılması ve oluşturulan kil levhaların kenarlarına çapraz çentikler atılıp, balçık sürüldükten sonra birleştirilerek form oluşturulmasıdır.
- **Kalıp Kullanarak Çalışma:** Hem çubuk hem de levha tekniği ile kalıp kullanma işlemi gerçekleştirilebilir. Levha şeklinde açılan seramiğin, bir kalıba örneğin, rulo yapılmış gazete, bir şişeye, tabağa vb. sarılarak biçim kazandırma işlemidir. Kil kurumadan içindeki kalıbın çıkarılması gerekir. Aksi halde kuruyan kilin küçülmesi nedeniyle çatlama ve kırılmalar olacaktır. Çubuk tekniğinde de bu yöntemle değişik tabaklar yapılabilir. Örneğin, ters çevrilip naylonla kaplanan tabağın üzeri, kilden oluşturulan minik toplar, çubuklardan çiçekler, spiraller vb. ile kaplanır. Daha sonra plastik bir bıçakla aşağıdan yukarıya doğru çekilerek birleştirmeler yapılır. Biraz bekletilip, kurummasına izin vermeden, kalıptan çıkarılır. Tabağın iç kısmında, oluşturulan desenler görülecektir.

- **Para Tekniği:** Kck bir parça kil, avuç içinde yuvarlanıp misket haline getirildikten sonra, bastırarak yassılaştırılır. Kabın tabanını oluşturacak bu " para"nın çevresine de aynı yöntemle oluşturulmuş çamur paralar yapıştırılır. Formun yükselmesi, bir birimin bir sonraki sırada iki birimi ortalayacak şekilde "balık pulu" dizilişi diyebileceğimiz sistemde yapıştırılmasıyla gerçekleşir.
- **imdik Tekniği:** Avuç içinde hareket ettirilebilecek büyüklükteki kil, muntazam bir top haline getirilir. Baş parmak ile topun merkezinden bastırılarak derin bir çukur oluşturulur. Sol avuç içine yerleştirilen top, sağ elin başparmağı içeride olmak üzere diğer dört parmağın da dışarıdan desteğiyle hafif hafif sıkılarak döndürülür. Böylece içerideki çukur genişletilirken, kabın kenarları da incelmeye devam eder. Yeterli inceliğe ulaştığında, kasemiz tamamlanmış demektir (Meb, 2006:129).

BÖLÜM 3

3.YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırmada, öncelikle belge ve arşiv tarama yöntemiyle bilgiler toplanarak kavramsal çerçeve oluşturulmuştur. Bunu yaparken konuyla ilgili değişik tezler incelenmiş, kütüphane çalışması ile elde edilen kaynaklardan gerekli bilgiler toplanmıştır.

Uygulama aşamasında ise alt problemler ışığında deneysel yöntem uygulanmıştır. İlköğretim 4. sınıf öğrencilerinden oluşan iki sınıftan deney ve kontrol grupları oluşturulmuş, “Küresel Isınma Sonucu Mutasyona Uğramış Hayvanlar” konusu verilerek, deney grubuna üç boyutlu uygulama, kontrol grubuna da iki boyutlu uygulama yaptırılmıştır.

Uygulama aşamasında, her iki grup da çalışmalarını sırasında gözlemlenmiş, bu anlamda bulguları oluşturma aşamasında gözlem metodu kullanılmıştır. Uygulama süresi olarak 2 ders saati (40+40 dk.) uygun görülmüştür.

Uygulama sonrası deney ve kontrol gruplarının çalışmaları, Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Resim-İş Öğretmenliği, öğretim üyelerinden oluşan üç kişilik uzman kadro ile yaratıcılık kriterleri oluşturularak 1-5 puan arasında değerlendirilmiştir. Elde edilen bu puanlarla, yaratıcılık kriterlerinin her bir maddesinin frekans ve yüzdeleri alınmış ve tablolar oluşturulmuştur. Daha sonra da her iki grubun karşılaştırmalı frekans, yüzde tablosu çizilmiştir.

3.2. Evren

Bu araştırmanın evreni Ankara ilinin ilköğretim I. kademesi kapsamında olup, uygulama aşamasında ise örneklem olarak seçilen 4. sınıf öğrencileridir.

3.3. Örneklem

Bu araştırmanın örneklemini Ankara'nın Çubuk ilçesinde yer alan Özel Yükselen İlköğretim Okulu'dur. Özel Yükselen İlköğretim Okulu'nda, görsel sanatlar öğretmeni olarak görev yapmış olmam, bu okulun örneklem olarak seçilmesinde büyük etkindir. Uygulama için 4/B ve 4/C sınıfları seçilmiştir.

3.4. Veri Toplama Araçları

Araştırma tezinde verilerin toplanması aşamasında literatür tarama yapılarak kütüphane, internet gibi araçlar kullanılmış, bunlardan konuyla alakalı kitaplar, dergiler, makaleler yabancı yayınlar incelenerek bir sentez oluşturulmuştur. Bu aşamada benzer tezler incelenip irdelendikten sonra belli bir kanıya varılarak tez önerisi oluşturulmuştur.

Araştırma ilerledikçe tez önerisinde sunulan kavramsal çerçeve ve yöntem boyutu genişleyerek şimdiki halini almıştır. İlköğretim I. kademe görsel sanatlar dersinde üç boyutlu uygulamaların öğrenci yaratıcılığına etkisi adlı konuda, uygulama aşamasında ilköğretimin I. kademesindeki tüm sınıflar ele alınması planlanırken bunun verilerin çözümünde ve bulguları oluşturmada zorluk çıkaracağı düşünülmüş, uygulama aşamasına örneklem olarak ilköğretim 4. sınıf öğrencileri dahil edilmiştir. Konunun içeriği ve gelişimi örneklem grubuyla sınırlı kalmayıp ilköğretim I. kademedeki tüm sınıfları kapsamaktadır.

3.5. Verilerin Toplanması

Araştırmada 6rneklem olarak belirlenen ilköğretim 4. sınıf 6ğrencilerinden deney grubu olan 4/C sınıfına 02.05.2008 tarihinde verilen konu başlığında 6ç boyutlu uygulama, kontrol grubu olan 4/B sınıfına da verilen konu başlığında iki boyutlu uygulama, 29.04.2008 uygulanmıştır.

Deney ve kontrol grubunun uygulama esnasında fotoğrafları 6çekilmiş, uygulama sonrasında da gerek iki boyutlu gerekse 6ç boyutlu uygulamalar fotoğraflanıp yaratıcılık a6ısından hangi grubun daha başarılı olduğu, yaratıcılık kriterlerini belirleyen uzmanlar tarafından puanlanarak elde edilmiştir.

3.6. Verilerin 6özümü

Verilerin 6özümü i6in, deney ve kontrol gruplarının 6alışmaları, yaratıcılık kriterlerini belirleyen uzman kadro tarafından 1-5 arasında puanlanarak bu puanların ortalaması alınmış, elde edilen bu puanlarla, yaratıcılık kriterlerinin her bir maddesinin frekans ve y6zdeleri alınmış ve tablolar oluşturulmuştur. Daha sonra da her iki grubun karşılaştırmalı frekans, y6zde tablosu 6izilmiştir.

BÖLÜM 4

4. BULGULAR VE YORUMLAR

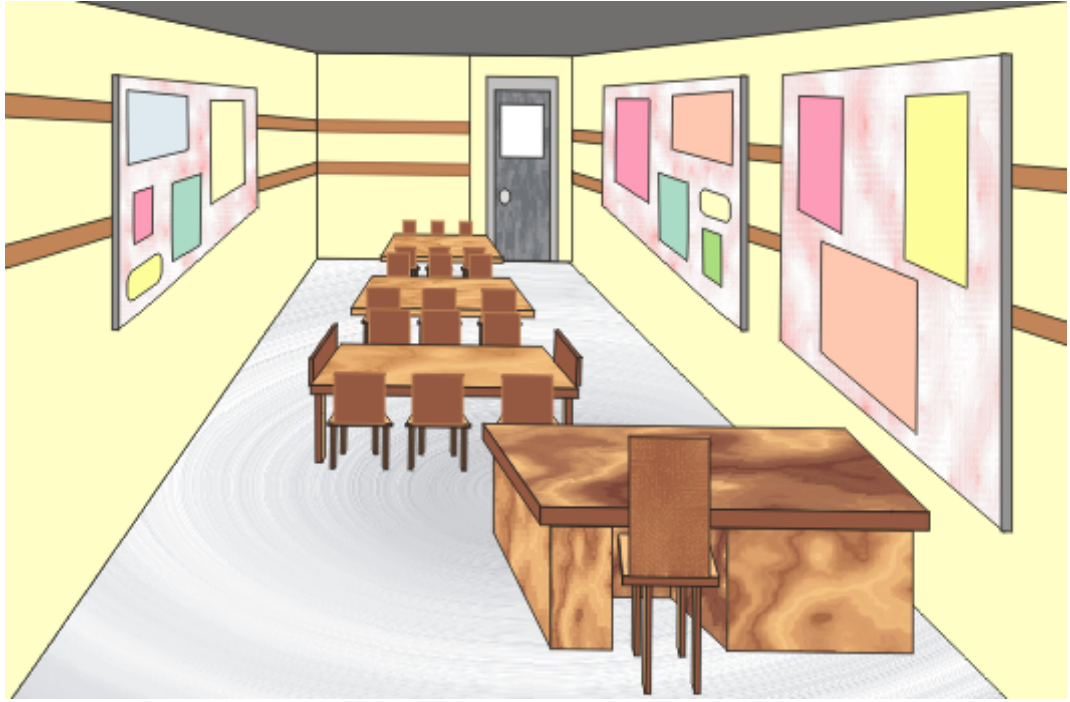
4.1. Uygulama Yapılan Okul Hakkında Bilgiler

Özel Yükselen İlköğretim Okulu, Ankara'nın Çubuk ilçesine bağlı Yazır yolu üzerinde Cumhuriyet mahallesinde 1 no'lu alanda yer almaktadır (Bkz, Foto Ek-5). Çubuk ilçesinin girişinde olmasından ötürü, şehir kalabalığının gürültüsünden ve kirliliğinden uzak doğayla baş başa bir yerdedir. Özel bir okul olmasından dolayı okulda okuyan çocuklar belli bir ekonomik gelire sahip olan ailelerden gelmektedir. Bilinen bazı kolejlere nazaran yıllık ücreti daha makul olan bu okulda, daha çok çalışan anne-babaların çocukları eğitim görmektedir. Bu nedenle okulda eğitim sabah 9:00'da başlayıp akşam 5:20'ye kadar devam etmektedir. Öğrenciler okula, okulun servisleriyle gelip giderler bu nedenle ulaşım problemi olmaz.

Okul, fiziki yapı olarak 4 katlı olup zemin katında kapalı spor salonu ve konferans salonundan oluşmaktadır. Diğer 3 katta ise 19 derslik, 2 resim atölyesi, 1 fen laboratuvarı, 1 spor salonu, 1 müzik sınıfı, 1 fen laboratuvarı bulunmaktadır. Dersliklerde öğrenci mevcudiyeti 20-21 olarak değişiklik göstermektedir.

4.2. Atölye Planı

Şekil- 1

4.3. Uygulama Sonucunda Elde Edilen Bulgular

Deney ve kontrol grubu olan her iki sınıfa da uygulamaya başlamadan önce . uygulamalar hakkında gerekli ön bilgiler verilerek “Küresel Isınma Sonucu Mutasyona Uğramış Hayvanlar” konusu verilmiş, mutasyonun ne anlama geldiği anlatılarak bu konu hakkında deney grubunun kil ile üç boyutlu çalışması, kontrol grubunun da iki boyutlu çizim çalışması yapması istenmiştir.

4.3.1. Deney Grubu ve Üç Boyutlu Çalışmalar

Deney grubu olan 4/C sınıfına daha önceden yoğrulmuş büyük toplar halinde kilden oluşan çamurlar verilmiştir. Uygulama süresi olarak da 2 ders saati 40+40 dk. uygun görülmüştür.

Öğrencilere verilen çamurlar, daha öncesinde kuru halde bulduklarından tokmakla ezilerek toz haline getirilmiş, ıslatılarak öküz başı şeklinde yoğrularak içinde bulunan kabarcıklar önlenmiştir. Öğrencilere kilin ne olduğunu nasıl kullanılabileceğinin hakkında ön bilgiler de verilerek uygulama konusu olan “Küresel Isınma Sonucu Mutasyona Uğramış Hayvanlar” verilmiş, öğrencilerin bu konu hakkında çalışmalar yapması istenmiştir. Çalışmaya başlamadan önce atölye masalarının temiz tutulması ve kilin masaya yapışmasını önlemek amacıyla her öğrencinin önüne naylon parça verilmiştir. Öğrencilere kili şekillendirmede kullanacakları spatula, kürdan, kalem bıçak gibi malzemeler de verilmiştir.

Kimi öğrenciler çalışmalarına konsantre olmuş zamanla yarış içine girerken kimi öğrenciler de kili bir stres topu gibi ellerinde yuvarlayıp malzemeye alışmışlardır. Öğrencilerin çalışmaları tek tek fotoğflanıp bu çalışma esnasında birbirleriyle olan iletişimleri de gözlenmiştir.

Öğrenciler çalışmalarında daha çok top halinde şekillendirme, eklemeye çıkarma, yuvarlama şeklinde çalışmış, spatula, kürdan, kalem, bıçak gibi malzemeler kullanmışlardır. Hatta bazı öğrenciler yaptıkları figürlerde iç destek malzemesi olarak kurşun kalem bile kullanmışlardır (Bkz, Foto 4-C Sınıfı Atölye Çalışmaları-8). Amaç yapılan figürün ayakta kalmasını sağlamaktır.

Her bir öğrencinin çalışmalarından zevk aldıkları, zil çalmasına rağmen tenefüs hakkını kullanmayıp çalışmanın yarım kalabilme olasılığından endişelenip çalışmalarına devam etmelerinden gözlemlenmiştir. Öğrenciler çalışmalarını gerçekleştirirken önlerindeki eskizlere bağlı kalmayıp aşama kaydettikçe farklı noktalar ekledikleri ya da çıkardıkları da görülmüştür. Çalışma esnasında öğrencilerin çok zevk aldıkları gözlenmiş ve bunun aynı zamanda bir oyun kadar eğlenceli olduğu öğrenciler tarafından sözel olarak da ifade edilmiştir. Çalışmalarını süslemede daha çok kürdan ve kalem tercih eden öğrenciler, çizgisel motifler de uygulamışlardır. İkinci dersin bitiminde öğrenciler birbirlerinin çalışmalarına yorum getirmiş, benden de yorumlar beklemişlerdir. Burada çamuru kullanırken çamurun şekillendirme açısından rahatlığı da onlara yaratıcılık açısından olumlu katkılar sağlamıştır. Çalışmalar için verilen iki ders saati süresi çalışmaların tamamlanması için yeterli olmuştur.

4.3.2. Kontrol Grubu ve İki Boyutlu Çalışmalar

Kontrol grubu olan 4/B sınıfına A4 boyutunda kağıtlar dağıtılarak “Küresel Isınma Sonucu Mutasyona Uğramış Hayvanlar” konusu verilmiş gerek çizimin yapılması gerekse çizimlerin renklendirilmesi için 40+40 iki ders saati süre uygun görülmüştür. Öğrencilerin bir kısmı çizimlerini yaparken silgiyi fazla kullanarak sürekli yaptıklarının değişikliği içine girmiştir. Öğrenciler, çalışmalarını gerçekleştirirken sık sık soru sorup motive edici sözler beklemişlerdir. Bu esnada onların fotoğrafları çekilmiştir. Birinci dersin bitmesiyle bazı öğrenciler tenefüse çıkmış bazıları da çalışmalarına devam etmiştir. İkinci dersin başlamasından yaklaşık 10 dk. sonra öğrenciler çalışmalarını bitirip renklendirmeye geçmişlerdir. Öğrenciler

renklendirme konusunda serbest bırakılmıştır. Öğrencilerin bir kısmı kuru boya bir kısmı da pastel boyayı tercih etmişlerdir. Bunun yanında çalışmasını renklendirmek istemeyenler de çıkmıştır. Öğrencilere çalışmalarından zevk alıp almadıkları sorulduğunda ise büyük bir kısmı zevk aldıklarını söylemiş ancak renklendirmeden zevk almadıklarını vurgulamışlardır. Kontrol grubu öğrencilerinin eskizlerini aşama kaydettikçe değiştirmelerindeki dezavantaj ise sadece silgi malzemesiyle sınırlı kalmaları ve yaratıcılık açısından bu anlamda kısıtlanmalarıdır.

4.4. Deney Grubunun Üç Boyutlu, Küresel Isınma Sonucu Mutasyona Uğramış Hayvanlar Konulu Çalışmaları

Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-1

YARATICILIK KRİTERLERİ

Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-1

	1.Uzman	2.Uzman	3.Uzman	Ortalama
1)Düşüncelerinde özgünlük	5	5	5	5
2)Algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi	5	4	4	4
3)Konuya uygunluk	5	5	5	5
4)Kalıplardan farklı düşünebilme	5	4	5	5
5)Kompozisyonda birliği sağlayabilme	5	4	4	4
6)Teknikte özgünlük	3	4	4	4
7)Hayal gücünü kullanma	5	5	4	5
8)Çalışmayı sonuçlandırma	5	5	5	5
Toplam	38	36	36	37

Not : Uzmanlar, yaratıcılık kriterlerine 1-5 arasında puanlar vermişlerdir.

Üç boyutlu öğrenci çalışması-1'e göre uzmanlar, kanatlı hayvan görünümündeki bu çalışmayı, algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi, kompozisyonda birliği sağlayabilme, teknikte özgünlük gibi kriterlerden yeterli bulmuşlar, düşüncelerinde özgünlük, konuya uygunluk, kalıplardan farklı düşünebilme, hayal gücünü kullanma, çalışmayı sonuçlandırma gibi kriterlere göre ise, üst düzeyde yeterli olarak değerlendirmişlerdir. Çalışmanın, gerek yüz gerekse gövde kısımlarında, öğrencinin hayal gücünü başarılı bir şekilde yansıttığı söylenebilir.

Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-2

YARATICILIK KRİTERLERİ

Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-2

	1.Uzman	2.Uzman	3.Uzman	Ortalama
1)Düşüncelerinde özgünlük	5	5	4	5
2)Algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi	5	5	5	5
3)Konuya uygunluk	5	5	5	5
4)Kalıplardan farklı düşünebilme	4	4	4	4
5)Kompozisyonda birliği sağlayabilme	3	2	4	3
6)Teknikte özgünlük	4	2	4	3
7)Hayal gücünü kullanma	4	4	4	4
8)Çalışmayı sonuçlandırma	4	4	4	4
Toplam	34	31	34	33

Not : Uzmanlar, yaratıcılık kriterlerine 1-5 arasında puanlar vermişlerdir.

Üç boyutlu öğrenci çalışması-2'ye göre uzmanlar, çocuk yüzlü kaplumbağa gövdeli bu çalışmayı, düşüncelerinde özgünlük, algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi, konuya uygunlukta çok yeterli; kalıplardan farklı düşünebilme, hayal gücünü kullanma, çalışmayı sonuçlandırma kriterinden ise yeterli bulmuşlardır. Öğrenci bu çalışmasıyla, kompozisyonda birliği sağlayabilme ve teknikte özgünlük kriterlerinden ise kısmen yeterli bulunmuştur.

Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-3

YARATICILIK KRİTERLERİ

Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-3

	1.Uzman	2.Uzman	3.Uzman	Ortalama
1)Düşüncelerinde özgünlük	5	5	5	5
2)Algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi	5	5	5	5
3)Konuya uygunluk	5	5	5	5
4)Kalıplardan farklı düşünebilme	4	4	4	4
5)Kompozisyonda birliği sağlayabilme	5	4	5	5
6)Teknikte özgünlük	4	3	4	4
7)Hayal gücünü kullanma	5	5	5	5
8)Çalışmayı sonuçlandırma	5	5	5	5
Toplam	38	36	38	38

Not : Uzmanlar, yaratıcılık kriterlerine 1-5 arasında puanlar vermişlerdir.

Üç boyutlu öğrenci çalışması-3'e göre uzmanlar, kanatları olan uzun gövdeli bu çalışmayı, kalıplardan farklı düşünebilme, teknikte özgünlük gibi kriterlerden yeterli; düşüncelerinde özgünlük, algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi, konuya uygunluk, kompozisyonda birliği sağlayabilme, hayal gücünü kullanma, çalışmayı sonuçlandırma gibi kriterlerde ise çok yeterli düzeyde bulmuşlardır. Öğrencinin, bu çalışmasında kanatlara verdiği ayrıntı, algıda duyarlılık kazandığını göstermektedir.

Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-4

YARATICILIK KRİTERLERİ

Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-4

	1.Uzman	2.Uzman	3.Uzman	Ortalama
1)Düşüncelerinde özgünlük	5	5	5	5
2)Algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi	5	5	5	5
3)Konuya uygunluk	5	5	5	5
4)Kalıplardan farklı düşünebilme	5	4	4	4
5)Kompozisyonda birliği sağlayabilme	5	5	4	5
6)Teknikte özgünlük	3	4	4	4
7)Hayal gücünü kullanma	5	5	4	5
8)Çalışmayı sonuçlandırma	5	5	5	5
Toplam	38	38	36	38

Not : Uzmanlar, yaratıcılık kriterlerine 1-5 arasında puanlar vermişlerdir.

Üç boyutlu öğrenci çalışması-4'e göre uzmanlar, boynuzlu değişik bir yarattığı andıran bu çalışmayı, düşüncelerinde özgünlük, algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi, konuya uygunluk, kompozisyonda birliği sağlayabilme, hayal gücünü kullanma, çalışmayı sonuçlandırma gibi kriterlerden çok yeterli; kalıplardan farklı düşünebilme ve teknikte özgünlük gibi kriterlerden ise yeterli bulmuşlardır. Öğrencinin bu çalışması, farklılığı yakalaması bakımından dikkat çekicidir.

Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-5

YARATICILIK KRİTERLERİ

Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-5

	1.Uzman	2.Uzman	3.Uzman	Ortalama
1)Düşüncelerinde özgünlük	3	4	4	4
2)Algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi	5	5	5	5
3)Konuya uygunluk	3	3	4	3
4)Kalıplardan farklı düşünebilme	4	4	4	4
5)Kompozisyonda birliği sağlayabilme	5	5	5	5
6)Teknikte özgünlük	3	4	4	4
7)Hayal gücünü kullanma	2	2	3	2
8)Çalışmayı sonuçlandırma	5	5	5	5
Toplam	30	32	34	32

Not : Uzmanlar, yaratıcılık kriterlerine 1-5 arasında puanlar vermişlerdir.

Üç boyutlu öğrenci çalışması-5'e göre uzmanlar, hayvan kulaklı çocuk görünümündeki bu çalışmayı, algıda duyarlık ve ayrıntılar ilgi, kompozisyonda birliği sağlayabilme, çalışmayı sonuçlandırma gibi kriterlerden çok yeterli; düşüncelerinde özgünlük, kalıplardan farklı düşünebilme, teknikte özgünlük kriterlerinden ise yeterli düzeyde bulmuşlardır. Öğrencinin yapmış olduğu bu çalışma, konuya uygunluk açısından kısmen yeterli, hayal gücünü kullanma açısından ise bilinenin ötesine geçemediği için yetersiz düzeydedir.

Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-6

YARATICILIK KRİTERLERİ

Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-6

	1.Uzman	2.Uzman	3.Uzman	Ortalama
1)Düşüncelerinde özgünlük	5	5	5	5
2)Algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi	5	4	5	5
3)Konuya uygunluk	5	5	5	5
4)Kalıplardan farklı düşünebilme	5	5	5	5
5)Kompozisyonda birliği sağlayabilme	5	5	5	5
6)Teknikte özgünlük	5	5	4	5
7)Hayal gücünü kullanma	5	5	5	5
8)Çalışmayı sonuçlandırma	5	5	5	5
Toplam	40	39	39	40

Not : Uzmanlar, yaratıcılık kriterlerine 1-5 arasında puanlar vermişlerdir.

Üç boyutlu öğrenci çalışması-6'ya göre uzmanlar, değişik yığma kütlelerinden oluşan hayvan görünümündeki bu çalışmayı, düşüncelerinde özgünlük, algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi, konuya uygunluk, kalıplardan farklı düşünebilme, kompozisyonda birliği sağlayabilme, teknikte özgünlük, hayal gücünü kullanma, çalışmayı sonuçlandırma gibi 8 kriterden de çok yeterli düzeyde bulmuşlardır. Öğrencinin bu çalışması ekleme, yığma gibi unsurlarla bütünleşip bir yükselti gösterdiğinden son derece başarılıdır.

Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-7

YARATICILIK KRİTERLERİ

Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-7

	1.Uzman	2.Uzman	3.Uzman	Ortalama
1)Düşüncelerinde özgünlük	5	5	5	5
2)Algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi	5	5	5	5
3)Konuya uygunluk	5	5	5	5
4)Kalıplardan farklı düşünebilme	5	4	5	5
5)Kompozisyonda birliği sağlayabilme	5	5	5	5
6)Teknikte özgünlük	3	3	4	3
7)Hayal gücünü kullanma	5	5	5	5
8)Çalışmayı sonuçlandırma	5	5	5	5
Toplam	38	37	39	38

Not : Uzmanlar, yaratıcılık kriterlerine 1-5 arasında puanlar vermişlerdir.

Üç boyutlu öğrenci çalışması-7'ye göre uzmanlar, çekiç başlı sürüngen gövdeli bu çalışmayı, teknikte özgünlük dışındaki tüm yaratıcılık kriterlerinden çok yeterli düzeyde bulmuşlardır. Çalışma, teknikte özgünlük açısından sadece kürdan ile aynı dokuları vermekle sınırlı kalıp yığma, ekleme gibi unsurlardan eksik kaldığından kısmen yeterli bulunmuştur.

Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-8

YARATICILIK KRİTERLERİ

Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-8

	1.Uzman	2.Uzman	3.Uzman	Ortalama
1)Düşüncelerinde özgünlük	5	5	5	5
2)Algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi	5	5	5	5
3)Konuya uygunluk	5	5	5	5
4)Kalıplardan farklı düşünebilme	5	5	5	5
5)Kompozisyonda birliği sağlayabilme	5	5	5	5
6)Teknikte özgünlük	5	5	4	5
7)Hayal gücünü kullanma	5	5	5	5
8)Çalışmayı sonuçlandırma	5	5	5	5
Toplam	40	40	39	40

Not : Uzmanlar, yaratıcılık kriterlerine 1-5 arasında puanlar vermişlerdir.

Üç boyutlu öğrenci çalışması-8'e göre uzmanlar, insan başlı, kelebek gövdeli, balık görünümündeki bu çalışmayı, düşüncelerinde özgünlük, algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi, konuya uygunluk, kalıplardan farklı düşünebilme, kompozisyonda birliği sağlayabilme, teknikte özgünlük, hayal gücünü kullanma, çalışmayı sonuçlandırma gibi 8 kriterden de çok yeterli düzeyde bulmuşlardır. Çalışmadaki yaratıcılık, ayrıntılardaki incelik ve başarı, kullanılan biçimlendirme teknikleriyle de bütünleşmiş hayal gücünün başarılı bir sonucu olarak konuya uygun bir şekilde yansıyor beğeni kazanmıştır.

Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-9

YARATICILIK KRİTERLERİ

Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-9

	1.Uzman	2.Uzman	3.Uzman	Ortalama
1)Düşüncelerinde özgünlük	2	3	2	2
2)Algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi	2	2	3	2
3)Konuya uygunluk	3	3	3	3
4)Kalıplardan farklı düşünebilme	1	2	2	2
5)Kompozisyonda birliği sağlayabilme	5	5	5	5
6)Teknikte özgünlük	3	3	3	3
7)Hayal gücünü kullanma	5	5	5	5
8)Çalışmayı sonuçlandırma	3	4	4	4
Toplam	24	27	27	26

Not : Uzmanlar, yaratıcılık kriterlerine 1-5 arasında puanlar vermişlerdir.

Üç boyutlu öğrenci çalışması-9'a göre uzmanlar, çocuk figürünü anımsatan bu çalışmayı, düşüncelerinde özgünlük, algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi kriterlerinden yetersiz; konuya uygunluk, teknikte özgünlük kriterlerinden kısmen yeterli; çalışmayı sonuçlandırmada yeterli; kompozisyonda birliği sağlayabilme ve hayal gücünü kullanmada çok yeterli düzeyde bulmuşlardır. Öğrenci bu çalışmasında ayrıntılara ilgi göstermemiş çalışmasını bu anlamda zayıf bırakmıştır.

Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-10

YARATICILIK KRİTERLERİ

Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-10

	1.Uzman	2.Uzman	3.Uzman	Ortalama
1)Düşüncelerinde özgünlük	3	3	3	3
2)Algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi	3	3	3	3
3)Konuya uygunluk	3	3	4	3
4)Kalıplardan farklı düşünebilme	3	3	3	3
5)Kompozisyonda birliği sağlayabilme	3	4	4	4
6)Teknikte özgünlük	3	3	3	3
7)Hayal gücünü kullanma	3	3	3	3
8)Çalışmayı sonuçlandırma	3	3	3	3
Toplam	24	25	26	25

Not : Uzmanlar, yaratıcılık kriterlerine 1-5 arasında puanlar vermişlerdir.

Üç boyutlu öğrenci çalışması-10'a göre uzmanlar, iki bacaklı, balık kuyruklu bir hayvanı andıran bu çalışmayı, düşüncelerinde özgünlük, algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi, konuya uygunluk, kalıplardan farklı düşünebilme, teknikte özgünlük, hayal gücünü kullanma, çalışmayı sonuçlandırma gibi kriterlerden kısmen yeterli; kompozisyonda bir bütün oluşturarak çalışmasını ifade ettiği için kompozisyonda birliği sağlamada yeterli düzeyde bulmuşlardır.

Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-11

YARATICILIK KRİTERLERİ

Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-11

	1.Uzman	2.Uzman	3.Uzman	Ortalama
1)Düşüncelerinde özgünlük	5	5	5	5
2)Algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi	5	5	5	5
3)Konuya uygunluk	5	5	5	5
4)Kalıplardan farklı düşünebilme	5	5	5	5
5)Kompozisyonda birliği sağlayabilme	5	5	5	5
6)Teknikte özgünlük	5	5	5	5
7)Hayal gücünü kullanma	5	5	5	5
8)Çalışmayı sonuçlandırma	4	4	4	4
Toplam	39	39	39	39

Not : Uzmanlar, yaratıcılık kriterlerine 1-5 arasında puanlar vermişlerdir.

Üç boyutlu öğrenci çalışması-11'e göre uzmanlar, çiçek başlı zürafa gövdeli bu çalışmayı, düşüncelerinde özgünlük, algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi, konuya uygunluk, kalıplardan farklı düşünebilme, kompozisyonda birliği sağlayabilme, teknikte özgünlük, hayal gücünü kullanma, çalışmayı sonuçlandırma gibi 8 kriterden de çok yeterli bulmuşlardır. Kullandığı teknikte ise küçük küçük yığma işlemleriyle gövdede bütünlüğü sağlamış, çalışmasını yeterli düzeyde sonuçlandırmıştır.

Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-12

YARATICILIK KRİTERLERİ

Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-12

	1.Uzman	2.Uzman	3.Uzman	Ortalama
1)Düşüncelerinde özgünlük	4	4	4	4
2)Algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi	5	5	4	5
3)Konuya uygunluk	5	5	5	5
4)Kalıplardan farklı düşünebilme	3	3	4	3
5)Kompozisyonda birliği sağlayabilme	5	5	5	5
6)Teknikte özgünlük	3	3	3	3
7)Hayal gücünü kullanma	4	4	4	4
8)Çalışmayı sonuçlandırma	5	5	5	5
Toplam	34	34	34	34

Not : Uzmanlar, yaratıcılık kriterlerine 1-5 arasında puanlar vermişlerdir.

Üç boyutlu öğrenci çalışması-12'ye göre uzmanlar, insan başlı ve kollu, yılan gövdeli bu çalışmayı, kalıplardan farklı düşünebilme, teknikte özgünlük kriterlerinden kısmen yeterli; düşüncelerinde özgünlük, hayal gücünü kullanma kriterlerinden yeterli; algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi, konuya uygunluk, çalışmayı sonuçlandırma kriterlerinden ise çok yeterli düzeyde bulmuşlardır. Parmaklardaki ayrıntı dikkat çekici olup algıda duyarlılığı yansıtmaktadır.

Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-13

YARATICILIK KRİTERLERİ

Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-13

	1.Uzman	2.Uzman	3.Uzman	Ortalama
1)Düşüncelerinde özgünlük	4	5	4	4
2)Algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi	5	5	5	5
3)Konuya uygunluk	4	4	4	4
4)Kalıplardan farklı düşünebilme	4	4	4	4
5)Kompozisyonda birliği sağlayabilme	5	5	5	5
6)Teknikte özgünlük	5	5	5	5
7)Hayal gücünü kullanma	4	4	3	4
8)Çalışmayı sonuçlandırma	5	5	5	5
Toplam	36	37	35	36

Not : Uzmanlar, yaratıcılık kriterlerine 1-5 arasında puanlar vermişlerdir.

Üç boyutlu öğrenci çalışması-13'e göre uzmanlar, çamur kütlesi üzerinde ayakta duran tavşan görünümündeki bu çalışmayı, düşüncelerinde özgünlük, konuya uygunluk, kalıplardan farklı düşünebilme, hayal gücünü kullanma kriterlerinden yeterli; algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi, kompozisyonda birliği sağlayabilme, teknikte özgünlük ve çalışmayı sonuçlandırma kriterlerinden ise çok yeterli düzeyde bulmuşlardır. Teknikte biçimlendirmede oyma dışında keçeli kalemle renk kullanıldığından özgünlüğü yakalamıştır. Çalışmasını belli bir kütle üzerine oturtup yükseklik kattığından üç boyutluluğu tam olarak yakalamıştır.

Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-14

YARATICILIK KRİTERLERİ

Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-14

	1.Uzman	2.Uzman	3.Uzman	Ortalama
1)Düşüncelerinde özgünlük	2	2	2	2
2)Algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi	2	2	3	2
3)Konuya uygunluk	2	2	2	2
4)Kalıplardan farklı düşünebilme	2	2	2	2
5)Kompozisyonda birliği sağlayabilme	2	3	4	3
6)Teknikte özgünlük	2	2	2	2
7)Hayal gücünü kullanma	1	2	2	2
8)Çalışmayı sonuçlandırma	3	4	5	4
Toplam	16	19	22	19

Not : Uzmanlar, yaratıcılık kriterlerine 1-5 arasında puanlar vermişlerdir.

Üç boyutlu öğrenci çalışması-14'e göre uzmanlar, insan başlı dört ayaklı hayvan gövdeli bu çalışmayı, düşüncelerinde özgünlük, algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi, konuya uygunluk, kalıplardan farklı düşünebilme, teknikte özgünlük, hayal gücünü kullanma gibi yaratıcılık kriterlerinden yetersiz; kompozisyonda birliği sağlayabilme kriterinden kısmen yeterli; çalışmayı sonuçlandırma kriterinden ise yeterli düzeyde bulmuşlardır. Çalışma, konuya uygunluk ve hayal gücünü kullanma açısından zayıf kalmış, bu zayıflık kalıpların dışına çıkamamayı getirmiştir.

Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-15

YARATICILIK KRİTERLERİ

Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-15

	1.Uzman	2.Uzman	3.Uzman	Ortalama
1)Düşüncelerinde özgünlük	5	5	5	5
2)Algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi	5	5	3	4
3)Konuya uygunluk	5	5	5	5
4)Kalıplardan farklı düşünebilme	5	5	5	5
5)Kompozisyonda birliği sağlayabilme	5	5	5	5
6)Teknikte özgünlük	5	5	5	5
7)Hayal gücünü kullanma	5	5	5	5
8)Çalışmayı sonuçlandırma	5	5	4	4
Toplam	40	40	37	38

Not : Uzmanlar, yaratıcılık kriterlerine 1-5 arasında puanlar vermişlerdir.

Üç boyutlu öğrenci çalışması-15'e göre uzmanlar, insan başlı zürafa gövdeli bu çalışmayı, algıda duyarlılık ve ayrıntılara ilgi, çalışmayı sonuçlandırma gibi kriterlerden yeterli, düşüncelerinde özgünlük, konuya uygunluk, kalıplardan farklı düşünebilme, kompozisyonda birliği sağlayabilme, teknikte özgünlük, hayal gücünü kullanma gibi kriterlerden de çok yeterli düzeyde bulmuşlardır. Öğrenci düşüncelerindeki özgünlüğü gövdeyi taşıyan bacakların içlerine kurşun kalemler yerleştirerek sağlamış, bu farklılık ona yaratıcılıkta başarılı olmayı getirmiştir.

Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-16

YARATICILIK KRİTERLERİ

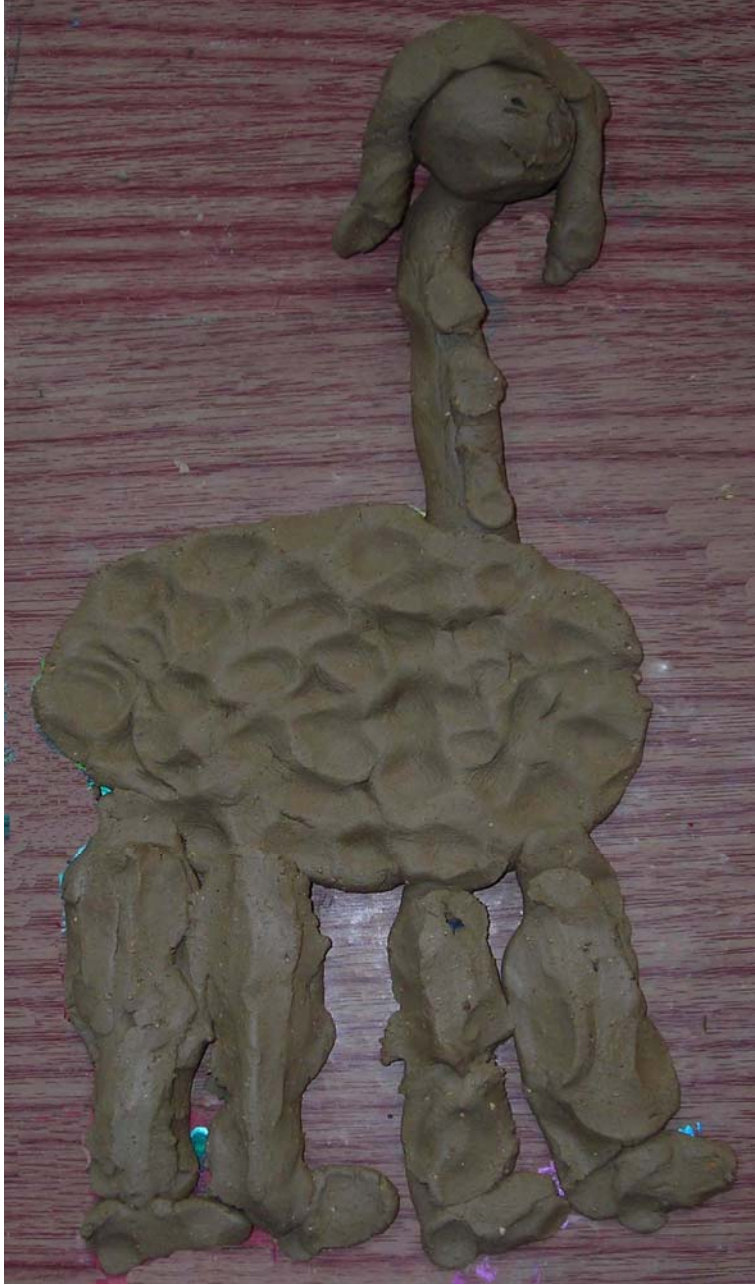
Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-16

	1.Uzman	2.Uzman	3.Uzman	Ortalama
1)Düşüncelerinde özgünlük	5	5	5	5
2)Algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi	5	5	5	5
3)Konuya uygunluk	5	5	5	5
4)Kalıplardan farklı düşünebilme	5	5	5	5
5)Kompozisyonda birliği sağlayabilme	4	4	4	4
6)Teknikte özgünlük	5	5	5	5
7)Hayal gücünü kullanma	5	5	5	5
8)Çalışmayı sonuçlandırma	5	5	5	5
Toplam	39	39	39	39

Not : Uzmanlar, yaratıcılık kriterlerine 1-5 arasında puanlar vermişlerdir.

Üç boyutlu öğrenci çalışması-16'ya göre uzmanlar, çocuk görünümündeki iki parçadan oluşan tek bir bütünü yansıtan bu çalışmayı, kompozisyonda birliği sağlayabilme kriterinden yeterli; düşüncelerinde özgünlük, algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi, konuya uygunluk, kalıplardan farklı düşünebilme, teknikte özgünlük, hayal gücünü kullanma, çalışmayı sonuçlandırma gibi kriterlerden de çok yeterli düzeyde bulmuşlardır. Öğrenci burada iki ayrı parçayı birleştirmede başarılı sayılmış ancak diğer kriterler kadar ileri çıkamamıştır. Hayal gücünü özgün bir çalışmayla oluşturup çalışmasını çok başarılı bir şekilde sonuçlandırmıştır.

Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-17

YARATICILIK KRİTERLERİ

Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-17

	1.Uzman	2.Uzman	3.Uzman	Ortalama
1)Düşüncelerinde özgünlük	5	5	5	5
2)Algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi	5	5	5	5
3)Konuya uygunluk	5	5	5	5
4)Kalıplardan farklı düşünebilme	5	5	5	5
5)Kompozisyonda birliği sağlayabilme	5	5	5	5
6)Teknikte özgünlük	5	5	5	5
7)Hayal gücünü kullanma	5	5	5	5
8)Çalışmayı sonuçlandırma	5	4	4	4
Toplam	40	39	39	39

Not : Uzmanlar, yaratıcılık kriterlerine 1-5 arasında puanlar vermişlerdir.

Üç boyutlu öğrenci çalışması-17'ye göre uzmanlar, insan başlı hayvan görünümündeki bu çalışmayı, çalışmayı sonuçlandırma kriterinden yeterli, düşüncelerinde özgünlük, algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi, konuya uygunluk, kalıplardan farklı düşünebilme, kompozisyonda birliği sağlayabilme, teknikte özgünlük, hayal gücünü kullanma, kriterlerinden ise çok yeterli düzeyde bulmuşlardır. Öğrenci bu çalışmasında parmaklarını kullanarak yüzeyde doku oluşturmuş bu da teknikte özgün olmasını sağlayarak çalışmasında ona başarı katmıştır.

Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-18

YARATICILIK KRİTERLERİ

Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-18

	1.Uzman	2.Uzman	3.Uzman	Ortalama
1)Düşüncelerinde özgünlük	2	2	3	2
2)Algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi	4	4	4	4
3)Konuya uygunluk	2	2	2	2
4)Kalıplardan farklı düşünebilme	1	1	1	1
5)Kompozisyonda birliği sağlayabilme	5	5	5	5
6)Teknikte özgünlük	2	2	3	2
7)Hayal gücünü kullanma	1	1	2	1
8)Çalışmayı sonuçlandırma	5	5	5	5
Toplam	22	22	25	22

Not : Uzmanlar, yaratıcılık kriterlerine 1-5 arasında puanlar vermişlerdir.

Üç boyutlu öğrenci çalışması-18'e göre uzmanlar, insan başlı yılan gövdeli bu çalışmayı, kalıplardan farklı düşünebilme, hayal gücünü kullanma kriterlerinden çok yetersiz; düşüncelerinde özgünlük, konuya uygunluk, teknikte özgünlük kriterlerinden yetersiz; algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi kriterlerinden yeterli; kompozisyonda birliği sağlayabilme, çalışmayı sonuçlandırma kriterlerinden ise çok yeterli düzeyde bulmuşlardır. Hayal gücünü kullanma, kalıplardan farklı düşünebilme, düşüncelerinde özgünlük gibi kriterlerden başarısız olduğundan yaratıcı bir çalışma değildir.

Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-19

YARATICILIK KRİTERLERİ

Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-19

	1.Uzman	2.Uzman	3.Uzman	Ortalama
1)Düşüncelerinde özgünlük	3	3	3	3
2)Algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi	5	4	5	5
3)Konuya uygunluk	3	3	3	3
4)Kalıplardan farklı düşünebilme	3	3	3	3
5)Kompozisyonda birliği sağlayabilme	4	5	5	5
6)Teknikte özgünlük	3	3	3	3
7)Hayal gücünü kullanma	2	2	3	3
8)Çalışmayı sonuçlandırma	4	5	5	5
Toplam	27	28	30	30

Not : Uzmanlar, yaratıcılık kriterlerine 1-5 arasında puanlar vermişlerdir.

Üç boyutlu öğrenci çalışması-19'a göre uzmanlar, kuş başlı, uçak gövdeli bu çalışmayı, düşüncelerinde özgünlük, konuya uygunluk, kalıplardan farklı düşünebilme, teknikte özgünlük, hayal gücünü kullanma gibi kriterlerden kısmen yeterli; algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi, kompozisyonda birliği sağlayabilme, çalışmayı sonuçlandırma kriterinden de çok yeterli düzeyde bulmuşlardır. Öğrenci bu çalışmasını ifadeci olarak yansıtmış ve başarıyla tamamlamıştır.

Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-20

YARATICILIK KRİTERLERİ

Üç Boyutlu Öğrenci Çalışması-20

	1.Uzman	2.Uzman	3.Uzman	Ortalama
1)Düşüncelerinde özgünlük	5	5	5	5
2)Algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi	5	5	5	5
3)Konuya uygunluk	5	5	5	5
4)Kalıplardan farklı düşünebilme	5	5	5	5
5)Kompozisyonda birliği sağlayabilme	5	5	5	5
6)Teknikte özgünlük	4	4	4	4
7)Hayal gücünü kullanma	4	4	4	4
8)Çalışmayı sonuçlandırma	5	5	5	5
Toplam	38	38	38	38

Not : Uzmanlar, yaratıcılık kriterlerine 1-5 arasında puanlar vermişlerdir.

Üç boyutlu öğrenci çalışması-20'ye göre uzmanlar, aslan başlı timsah kuyruklu bu çalışmayı, düşüncelerinde özgünlük, algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi, konuya uygunluk, kalıplardan farklı düşünebilme, kompozisyonda birliği sağlayabilme, çalışmayı sonuçlandırma gibi kriterlerden çok yeterli; teknikte özgünlük, hayal gücünü kullanma kriterlerinden ise yeterli düzeyde bulmuşlardır. Öğrencinin bu çalışmasındaki ayrıntılara ilgi ve algıda duyarlık dikkat çekmiş, yüzdeki diş dokusu ve ayaklardaki pençe dokuları başarılı görülmüştür.

4.5. Kontrol Grubunun İki Boyutlu , Küresel Isınma Sonucu Mutasyona Uğramış Hayvanlar Konulu Çalışmaları

İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-1

YARATICILIK KRİTERLERİ

İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-1

	1.Uzman	2.Uzman	3.Uzman	Ortalama
1)Düşüncelerinde özgünlük	1	1	1	1
2)Algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi	3	3	4	3
3)Konuya uygunluk	1	1	1	1
4)Kalıplardan farklı düşünebilme	1	1	1	1
5)Kompozisyonda birliği sağlayabilme	2	2	2	2
6)Teknikte özgünlük	1	1	1	1
7)Hayal gücünü kullanma	1	1	1	1
8)Çalışmayı sonuçlandırma	4	5	4	4
Toplam	14	15	15	14

Not : Uzmanlar, yaratıcılık kriterlerine 1-5 arasında puanlar vermişlerdir.

İki boyutlu öğrenci çalışması-1'e göre uzmanlar, kelebekten salyangoza dönüşen bu çalışmayı, düşüncelerinde özgünlük, konuya uygunluk, kalıplardan farklı düşünebilme, teknikte özgünlük, hayal gücünü kullanma gibi kriterlerden çok yetersiz; kompozisyonda birliği sağlayabilme kriterinden de yetersiz düzeyde bulmuşlardır. Öğrenci bu çalışmasıyla, algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi kriterinden kısmen yeterli olup çalışmayı sonuçlandırmada ise yeterlidir.

İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-2

YARATICILIK KRİTERLERİ

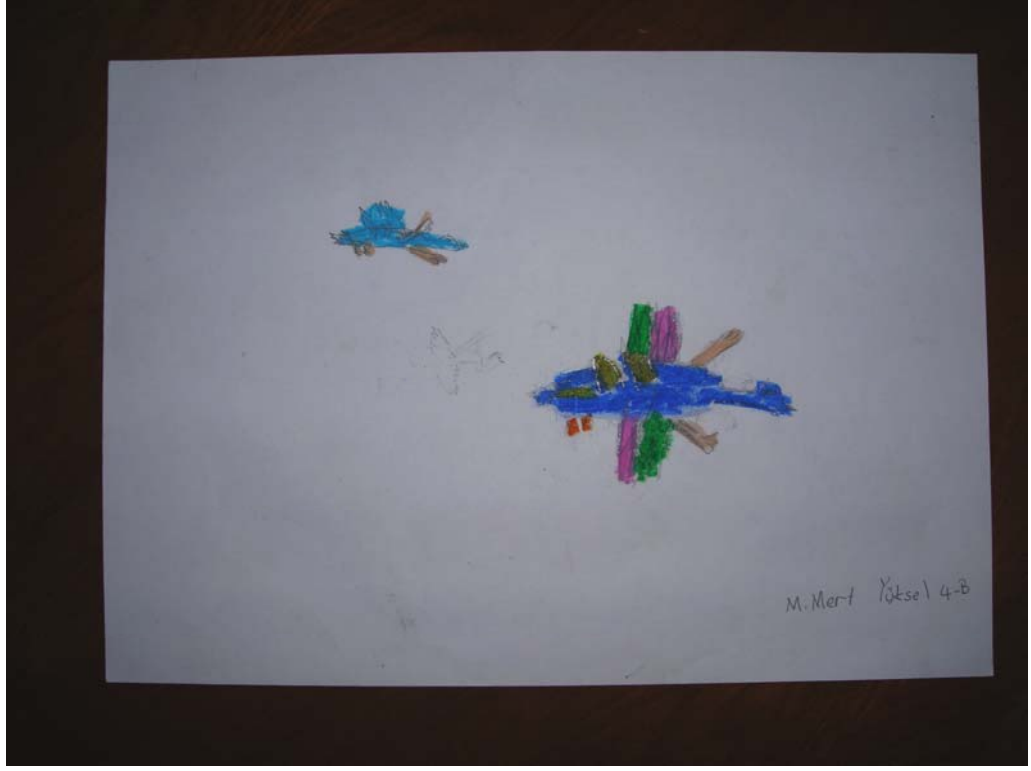
İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-2

	1.Uzman	2.Uzman	3.Uzman	Ortalama
1)Düşüncelerinde özgünlük	1	1	1	1
2)Algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi	3	3	4	3
3)Konuya uygunluk	3	3	4	3
4)Kalıplardan farklı düşünebilme	2	2	3	2
5)Kompozisyonda birliği sağlayabilme	2	2	2	2
6)Teknikte özgünlük	1	2	1	1
7)Hayal gücünü kullanma	1	1	1	1
8)Çalışmayı sonuçlandırma	3	5	4	4
Toplam	16	19	20	17

Not : Uzmanlar, yaratıcılık kriterlerine 1-5 arasında puanlar vermişlerdir.

İki boyutlu öğrenci çalışması-2'ye göre uzmanlar, köpek görünümünden kanatlı köpeğe dönüşen bu çalışmayı, düşüncelerinde özgünlük, teknikte özgünlük, hayal gücünü kullanma kriterlerinden, çok yetersiz; kalıplardan farklı düşünebilme ve kompozisyonda birliği sağlamada da yetersiz bulmuşlardır. Algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi, konuya uygunlukta, kısmen yeterli; çalışmasını başarılı bir şekilde sonuçlandırdığı için yeterli düzeyde bulunmuştur.

İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-3

YARATICILIK KRİTERLERİ

İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-3

	1.Uzman	2.Uzman	3.Uzman	Ortalama
1)Düşüncelerinde özgünlük	2	2	3	2
2)Algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi	3	4	3	3
3)Konuya uygunluk	4	5	4	4
4)Kalıplardan farklı düşünebilme	2	2	1	2
5)Kompozisyonda birliği sağlayabilme	2	1	2	2
6)Teknikte özgünlük	2	2	1	2
7)Hayal gücünü kullanma	2	2	3	2
8)Çalışmayı sonuçlandırma	2	2	2	2
Toplam	19	20	19	19

Not : Uzmanlar, yaratıcılık kriterlerine 1-5 arasında puanlar vermişlerdir.

İki boyutlu öğrenci çalışması-3'e göre uzmanlar, uçan kanatlı bir hayvandan daha çok kanatları olan bir hayvana dönüşen bu çalışmayı, düşüncelerinde özgünlük, kalıplardan farklı düşünebilme, kompozisyonda birliği sağlayabilme, teknikte özgünlük, hayal gücünü kullanma, çalışmayı sonuçlandırma kriterlerinden yetersiz; algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi kriterinden de kısmen yeterli düzeyde bulmuşlardır. Öğrenci yaptığı çalışmada değişimi, dönüşümü ifade ettiği için konuya uygunluk, yeterli görülmüştür.

İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-4

YARATICILIK KRİTERLERİ

İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-4

	1.Uzman	2.Uzman	3.Uzman	Ortalama
1)Düşüncelerinde özgünlük	3	3	3	3
2)Algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi	4	5	5	5
3)Konuya uygunluk	5	5	5	5
4)Kalıplardan farklı düşünebilme	2	2	3	2
5)Kompozisyonda birliği sağlayabilme	2	2	2	2
6)Teknikte özgünlük	2	2	2	2
7)Hayal gücünü kullanma	2	2	2	2
8)Çalışmayı sonuçlandırma	4	4	4	4
Toplam	24	25	26	25

Not : Uzmanlar, yaratıcılık kriterlerine 1-5 arasında puanlar vermişlerdir.

İki boyutlu öğrenci çalışması-4'e göre uzmanlar, kuş görünümünden çok ayaklı kuş görünümüne dönüşen bu çalışmayı, kalıplardan farklı düşünebilme, kompozisyonda birliği sağlayabilme, teknikte özgünlük, hayal gücünü kullanma kriterlerinden yetersiz; düşüncelerinde özgünlükte kısmen yeterli düzeyde bulmuşlardır. Çalışmayı sonuçlandırmada yeterli, algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi, konuya uygunluk açısından da dönüşümü ayak sayısını artırmada ifade ettiği için çok yeterlidir.

İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-5

YARATICILIK KRİTERLERİ

İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-5

	1.Uzman	2.Uzman	3.Uzman	Ortalama
1)Düşüncelerinde özgünlük	5	5	5	5
2)Algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi	5	4	5	5
3)Konuya uygunluk	5	5	5	5
4)Kalıplardan farklı düşünebilme	5	5	5	5
5)Kompozisyonda birliği sağlayabilme	3	3	3	3
6)Teknikte özgünlük	3	4	3	3
7)Hayal gücünü kullanma	5	5	4	5
8)Çalışmayı sonuçlandırma	4	3	4	4
Toplam	35	34	34	35

Not : Uzmanlar, yaratıcılık kriterlerine 1-5 arasında puanlar vermişlerdir.

İki boyutlu öğrenci çalışması-5'e göre uzmanlar, çizgi film karakterini anımsatan canavar görünümündeki bu çalışmayı, kompozisyonda birliği sağlayabilme, teknikte özgünlük kriterlerinden kısmen yeterli; çalışmayı iyi bir şekilde sonuçlandığı için de yeterli düzeyde bulmuşlardır. Düşüncelerinde özgünlük, algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi, konuya uygunluk, kalıplardan farklı düşünebilme, hayal gücünü kullanma kriterlerinden ise çok yeterli düzeydedir. Öğrenci bu çalışmasında mutasyonu yüzdeki ifadeye çok başarılı yansıtmış bu da ona algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgide başarı katmıştır.

İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-6

YARATICILIK KRİTERLERİ

İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-6

	1.Uzman	2.Uzman	3.Uzman	Ortalama
1)Düşüncelerinde özgünlük	5	5	5	5
2)Algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi	5	5	5	5
3)Konuya uygunluk	5	5	5	5
4)Kalıplardan farklı düşünebilme	5	5	5	5
5)Kompozisyonda birliği sağlayabilme	5	5	5	5
6)Teknikte özgünlük	2	1	2	2
7)Hayal gücünü kullanma	5	5	5	5
8)Çalışmayı sonuçlandırma	5	5	5	5
Toplam	37	36	36	37

Not : Uzmanlar, yaratıcılık kriterlerine 1-5 arasında puanlar vermişlerdir.

İki boyutlu öğrenci çalışması-6'ya göre uzmanlar, bir kompozisyon oluşturularak sağlanmış bu çalışmayı, teknikte sadece kuru boya ile sınırlı kaldığından yetersiz bulup, düşüncelerinde özgünlük, algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi, konuya uygunluk, kalıplardan farklı düşünebilme, kompozisyonda birliği sağlayabilme, hayal gücünü kullanma, çalışmayı sonuçlandırma gibi kriterlerden çok yeterli bulmuşlardır. Öğrencinin bu çalışmasında mekan çizgisi kullanması, tek figürden çalışmasını sonuçlandırmayıp çokça figür kullanması dikkat çekmiştir.

İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-7

YARATICILIK KRİTERLERİ

İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-7

	1.Uzman	2.Uzman	3.Uzman	Ortalama
1)Düşüncelerinde özgünlük	5	5	5	5
2)Algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi	5	5	5	5
3)Konuya uygunluk	5	5	5	5
4)Kalıplardan farklı düşünebilme	5	5	5	5
5)Kompozisyonda birliği sağlayabilme	5	5	5	5
6)Teknikte özgünlük	3	3	3	3
7)Hayal gücünü kullanma	5	5	5	5
8)Çalışmayı sonuçlandırma	5	5	5	5
Toplam	38	38	38	38

Not : Uzmanlar, yaratıcılık kriterlerine 1-5 arasında puanlar vermişlerdir.

İki boyutlu öğrenci çalışması-7'ye göre uzmanlar, iki canlının bir gövdede birleşmesini yansıtan bu çalışmayı, teknikte sadece kuru boya ile sınırlı kaldığından kısmen yeterli; düşüncelerinde özgünlük, algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi, konuya uygunluk, kalıplardan farklı düşünebilme, kompozisyonda birliği sağlayabilme, hayal gücünü kullanma, çalışmayı sonuçlandırma gibi kriterlerden çok yeterli düzeyde bulmuşlardır. Figürdeki ayrıntılar ve renklendirme, algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi kriterini çok başarılı bir şekilde yansıtmaktadır.

İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-8

YARATICILIK KRİTERLERİ

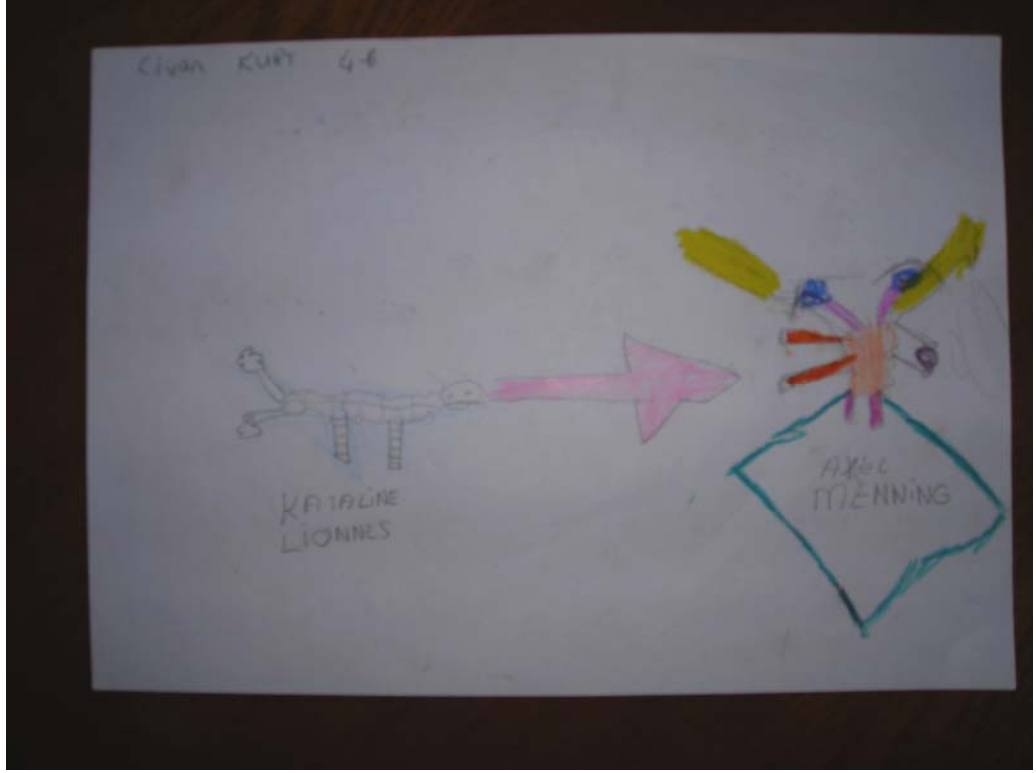
İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-8

	1.Uzman	2.Uzman	3.Uzman	Ortalama
1)Düşüncelerinde özgünlük	5	5	5	5
2)Algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi	5	5	4	5
3)Konuya uygunluk	5	5	5	5
4)Kalıplardan farklı düşünebilme	5	5	4	5
5)Kompozisyonda birliği sağlayabilme	3	3	3	3
6)Teknikte özgünlük	2	1	2	2
7)Hayal gücünü kullanma	5	5	4	5
8)Çalışmayı sonuçlandırma	4	3	4	4
Toplam	34	32	31	34

Not : Uzmanlar, yaratıcılık kriterlerine 1-5 arasında puanlar vermişlerdir.

İki boyutlu öğrenci çalışması-8'e göre uzmanlar, iki bacaklı çekirge görünümünden dört bacaklı çekirgeye dönüşen bu çalışmayı, kompozisyonda birliği sağlayabilmede kısmen yeterli; teknikte özgünlük de ise sadece pastel boya ile sınırlı kaldığından yetersiz düzeyde bulmuşlardır. Öğrenci çalışmayı iyi bir şekilde sonuçlandığından yeterli; düşüncelerinde özgünlük, algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi, konuya uygunluk, kalıplardan farklı düşünebilme, hayal gücünü kullanma kriterlerinden ise çok yeterli düzeyde bulunmuştur. Öğrencinin çalışmasındaki hareketlilik, dikkat çekicidir.

İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-9

YARATICILIK KRİTERLERİ

İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-9

	1.Uzman	2.Uzman	3.Uzman	Ortalama
1)Düşüncelerinde özgünlük	3	3	3	3
2)Algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi	5	5	5	5
3)Konuya uygunluk	4	4	5	4
4)Kalıplardan farklı düşünebilme	3	2	3	3
5)Kompozisyonda birliği sağlayabilme	2	2	2	2
6)Teknikte özgünlük	2	2	2	2
7)Hayal gücünü kullanma	4	4	3	4
8)Çalışmayı sonuçlandırma	3	3	3	3
Toplam	26	25	26	26

Not : Uzmanlar, yaratıcılık kriterlerine 1-5 arasında puanlar vermişlerdir.

İki boyutlu öğrenci çalışması-9'a göre uzmanlar, renksiz bir yaratıktan çok renkli yaratığa dönüşen bu çalışmayı, kompozisyonda birliği sağlayabilme, teknikte özgünlükte yetersiz; düşüncelerinde özgünlük, kalıplardan farklı düşünebilme, çalışmayı sonuçlandırmada ise kısmen yeterli düzeyde bulmuşlardır. Konuya uygunluk ve hayal gücünü kullanmada yeterli olup algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi de çok yeterli düzeydedir.

İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-10

YARATICILIK KRİTERLERİ

İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-10

	1.Uzman	2.Uzman	3.Uzman	Ortalama
1)Düşüncelerinde özgünlük	1	1	1	1
2)Algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi	1	1	1	1
3)Konuya uygunluk	1	1	1	1
4)Kalıplardan farklı düşünebilme	1	1	1	1
5)Kompozisyonda birliği sağlayabilme	1	1	1	1
6)Teknikte özgünlük	1	1	1	1
7)Hayal gücünü kullanma	1	1	1	1
8)Çalışmayı sonuçlandırma	1	1	1	1
Toplam	8	8	8	8

Not : Uzmanlar, yaratıcılık kriterlerine 1-5 arasında puanlar vermişlerdir.

İki boyutlu öğrenci çalışması-10'a göre uzmanlar, insan görünümünden yine insan görünümüne dönüşen sadece renklerde farklılık gösteren bu çalışmayı, düşüncelerinde özgünlük, algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi, konuya uygunluk, kalıplardan farklı düşünebilme, kompozisyonda birliği sağlayabilme, teknikte özgünlük, hayal gücünü kullanma, çalışmayı sonuçlandırma gibi tüm kriterlerden çok yetersiz düzeyde bulmuşlardır. Konuya uygunluk göstermeyen bu çalışma aynı zamanda hayal gücünü kullanmada da başarısızdır.

İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-11

YARATICILIK KRİTERLERİ

İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-11

	1.Uzman	2.Uzman	3.Uzman	Ortalama
1)Düşüncelerinde özgünlük	5	5	4	5
2)Algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi	5	5	5	5
3)Konuya uygunluk	4	5	4	4
4)Kalıplardan farklı düşünebilme	4	3	3	3
5)Kompozisyonda birliği sağlayabilme	4	3	3	3
6)Teknikte özgünlük	2	2	2	2
7)Hayal gücünü kullanma	5	5	5	5
8)Çalışmayı sonuçlandırma	4	4	4	4
Toplam	33	32	30	31

Not : Uzmanlar, yaratıcılık kriterlerine 1-5 arasında puanlar vermişlerdir.

İki boyutlu öğrenci çalışması-11'e göre uzmanlar, çizgi film karakterlerine benzeyen bu çalışmayı, sadece pastel boyayla sınırlı kaldığı için teknikte özgünlükte yetersiz; kalıplardan farklı düşünebilme ve kompozisyonda birliği sağlayabilmede kısmen yeterli düzeyde bulmuşlardır. Konuya uygunluk, çalışmayı sonuçlandırmada, yeterli; düşüncelerinde özgünlük, algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi, hayal gücünü kullanma da ise çok yeterli düzeyde bulunmuştur.

İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-12

YARATICILIK KRİTERLERİ

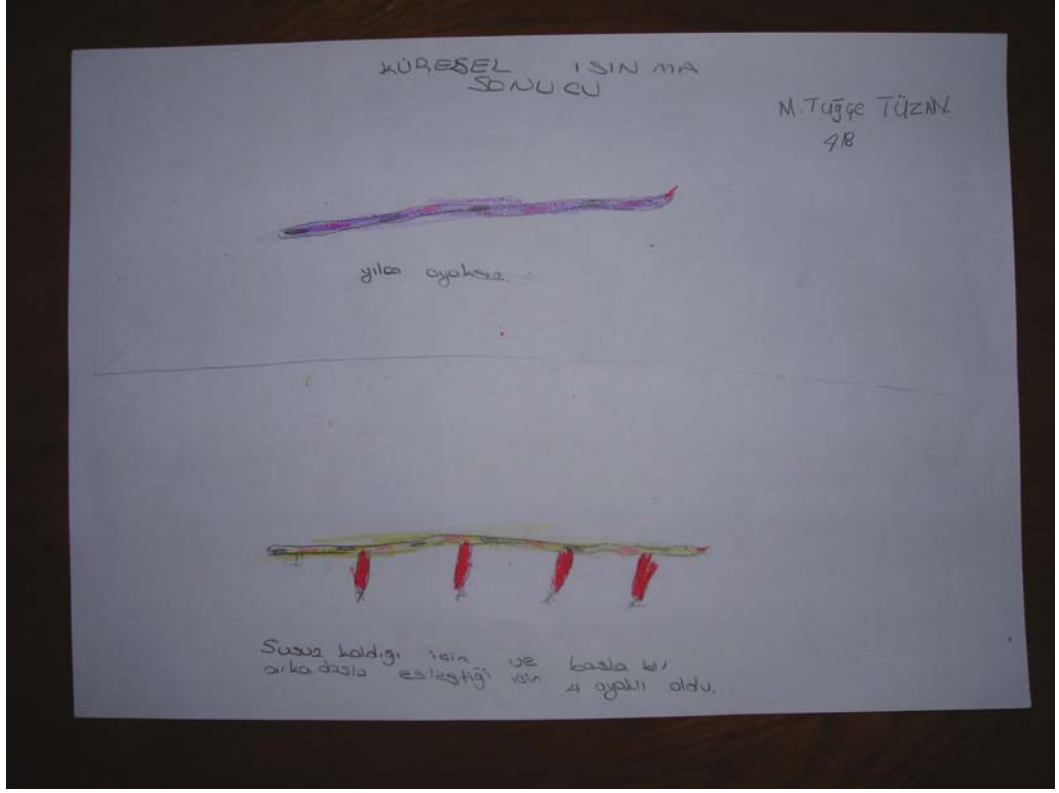
İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-12

	1.Uzman	2.Uzman	3.Uzman	Ortalama
1)Düşüncelerinde özgünlük	3	4	4	4
2)Algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi	5	5	5	5
3)Konuya uygunluk	5	5	5	5
4)Kalıplardan farklı düşünebilme	3	3	3	3
5)Kompozisyonda birliği sağlayabilme	4	5	4	4
6)Teknikte özgünlük	5	5	4	5
7)Hayal gücünü kullanma	4	4	4	4
8)Çalışmayı sonuçlandırma	3	4	4	4
Toplam	32	35	33	34

Not : Uzmanlar, yaratıcılık kriterlerine 1-5 arasında puanlar vermişlerdir.

İki boyutlu öğrenci çalışması-12'ye göre uzmanlar, insan başlı daire görünümünden, kedi başlı kaplumbağa gövdeli yaratığa dönüşen bu çalışmayı, kalıplardan farklı düşünebilme kriterlerine göre kısmen yeterli; düşüncelerinde özgünlük, kompozisyonda birliği sağlayabilme, hayal gücünü kullanma, çalışmayı sonuçlandırmada yeterli; algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi, konuya uygunluk, teknikte özgünlük kriterlerinden de çok yeterli düzeyde bulmuşlardır. Mutasyonu ifade etme açısından başarılı bir çalışma sergilediğinden konuya uygunluk dikkat çekicidir.

İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-13

YARATICILIK KRİTERLERİ

İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-13

	1.Uzman	2.Uzman	3.Uzman	Ortalama
1)Düşüncelerinde özgünlük	2	3	4	3
2)Algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi	4	5	5	5
3)Konuya uygunluk	5	5	5	5
4)Kalıplardan farklı düşünebilme	2	2	3	2
5)Kompozisyonda birliği sağlayabilme	2	2	3	2
6)Teknikte özgünlük	3	5	4	4
7)Hayal gücünü kullanma	3	3	3	3
8)Çalışmayı sonuçlandırma	3	3	3	3
Toplam	24	28	30	27

Not : Uzmanlar, yaratıcılık kriterlerine 1-5 arasında puanlar vermişlerdir.

İki boyutlu öğrenci çalışması-13'e göre uzmanlar, sürüngenden ayaklı sürüngene dönüşen bu canlıyı, kalıplardan farklı düşünebilme, kompozisyonda birliği sağlayabilme kriterlerine göre yetersiz; düşüncelerinde özgünlük, hayal gücünü kullanma, çalışmayı sonuçlandırmada, kısmen yeterli; teknikte özgünlükte yeterli; algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi, konuya uygunlukta çok yeterli düzeyde bulmuşlardır.

İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-14

YARATICILIK KRİTERLERİ

İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-14

	1.Uzman	2.Uzman	3.Uzman	Ortalama
1)Düşüncelerinde özgünlük	5	4	5	5
2)Algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi	5	5	5	5
3)Konuya uygunluk	5	5	5	5
4)Kalıplardan farklı düşünebilme	5	5	5	5
5)Kompozisyonda birliği sağlayabilme	4	3	4	4
6)Teknikte özgünlük	3	3	3	3
7)Hayal gücünü kullanma	5	5	5	5
8)Çalışmayı sonuçlandırma	5	4	4	4
Toplam	37	34	36	36

Not : Uzmanlar, yaratıcılık kriterlerine 1-5 arasında puanlar vermişlerdir.

İki boyutlu öğrenci çalışması-14'e göre uzmanlar, dört ayaklı küçük bir canlıdan yine dört ayaklı büyük bir canlıya dönüşen bu çalışmayı, teknikte sadece pastel boya kullandığından, kısmen yeterli; kompozisyonda birliği sağlayabilmede ve çalışmayı sonuçlandırmada yeterli düzeyde bulmuşlardır. Çalışma, düşüncelerinde özgünlük, algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi, konuya uygunluk, kalıplardan farklı düşünebilme kriterlerinden ise çok yeterli düzeydedir.

İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-15

YARATICILIK KRİTERLERİ

İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-15

	1.Uzman	2.Uzman	3.Uzman	Ortalama
1)Düşüncelerinde özgünlük	2	2	2	2
2)Algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi	2	2	3	2
3)Konuya uygunluk	3	3	3	3
4)Kalıplardan farklı düşünebilme	1	2	1	1
5)Kompozisyonda birliği sağlayabilme	3	3	4	3
6)Teknikte özgünlük	2	2	2	2
7)Hayal gücünü kullanma	2	2	2	2
8)Çalışmayı sonuçlandırma	3	3	4	3
Toplam	18	19	21	18

Not : Uzmanlar, yaratıcılık kriterlerine 1-5 arasında puanlar vermişlerdir.

İki boyutlu öğrenci çalışması-15'e göre uzmanlar, bir kompozisyon oluşturarak ifade ettiği bu çalışmayı, kalıplardan farklı düşünebilme kriterine göre çok, yetersiz; düşüncelerinde özgünlük, algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi, teknikte özgünlük, hayal gücünü kullanma kriterlerine göre yetersiz ; konuya uygunluk, kompozisyonda birliği sağlayabilme, çalışmayı sonuçlandırma kriterlerinden ise kısmen yeterli düzeyde bulmuşlardır.

İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-16

YARATICILIK KRİTERLERİ

İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-16

	1.Uzman	2.Uzman	3.Uzman	Ortalama
1)Düşüncelerinde özgünlük	3	4	5	5
2)Algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi	3	4	4	4
3)Konuya uygunluk	5	5	5	5
4)Kalıplardan farklı düşünebilme	4	4	4	4
5)Kompozisyonda birliği sağlayabilme	4	5	4	4
6)Teknikte özgünlük	5	5	4	5
7)Hayal gücünü kullanma	3	4	4	4
8)Çalışmayı sonuçlandırma	5	5	4	5
Toplam	32	36	34	36

Not : Uzmanlar, yaratıcılık kriterlerine 1-5 arasında puanlar vermişlerdir.

İki boyutlu öğrenci çalışması-16'ya göre uzmanlar, karıncadan büyük bir canlıya dönüşen bu çalışmayı, düşüncelerinde özgünlük, konuya uygunluk, teknikte özgünlük, çalışmayı sonuçlandırma kriterlerine göre çok yeterli; algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi, kalıplardan farklı düşünebilme, kompozisyonda birliği sağlayabilme, hayal gücünü kullanmada yeterli düzeyde bulmuşlardır. Kuru boyayı tekdüze kullanmayı karışık şekilde renklendirme yaptığından teknikteki özgünlüğü dikkat çekicidir.

İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-17

YARATICILIK KRİTERLERİ

İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-17

	1.Uzman	2.Uzman	3.Uzman	Ortalama
1)Düşüncelerinde özgünlük	2	2	2	2
2)Algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi	2	2	2	2
3)Konuya uygunluk	2	2	2	2
4)Kalıplardan farklı düşünebilme	2	2	2	2
5)Kompozisyonda birliği sağlayabilme	2	2	2	2
6)Teknikte özgünlük	2	2	2	2
7)Hayal gücünü kullanma	2	2	2	2
8)Çalışmayı sonuçlandırma	2	2	2	2
Toplam	16	16	16	16

Not : Uzmanlar, yaratıcılık kriterlerine 1-5 arasında puanlar vermişlerdir.

İki boyutlu öğrenci çalışması-17'ye göre uzmanlar, masadan ayaklı balonlu bir kareye dönüşen bu çalışmayı, düşüncelerinde özgünlük, algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi, konuya uygunluk, kalıplardan farklı düşünebilme, kompozisyonda birliği sağlayabilme, teknikte özgünlük, hayal gücünü kullanma, çalışmayı sonuçlandırma gibi tüm yaratıcılık kriterlerine göre yetersiz düzeyde bulmuşlardır. Öğrenci bu çalışmasında, konuyu tam olarak algılayamadığı görülmüştür.

İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-18

YARATICILIK KRİTERLERİ

İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-18

	1.Uzman	2.Uzman	3.Uzman	Ortalama
1)Düşüncelerinde özgünlük	5	5	5	5
2)Algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi	5	5	5	5
3)Konuya uygunluk	5	5	5	5
4)Kalıplardan farklı düşünebilme	5	5	5	5
5)Kompozisyonda birliği sağlayabilme	5	5	5	5
6)Teknikte özgünlük	2	3	2	2
7)Hayal gücünü kullanma	5	5	5	5
8)Çalışmayı sonuçlandırma	4	4	5	4
Toplam	36	37	37	36

Not : Uzmanlar, yaratıcılık kriterlerine 1-5 arasında puanlar vermişlerdir.

İki boyutlu öğrenci çalışması-18'e göre uzmanlar, bir kompozisyon oluşturarak ifade edilen bu çalışmayı, teknikte sadece kuru boya kullanıldığından yetersiz; çalışmayı sonuçlandırmada ise yeterli düzeyde bulmuşlardır. Düşüncelerinde özgünlük, algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi, konuya uygunluk, kalıplardan farklı düşünebilme, kompozisyonda birliği sağlayabilme, hayal gücünü kullanma gibi kriterlerden ise çok yeterli düzeyde bulunmuştur. Öğrencinin bu çalışmasında hareketlilik dikkat çekicidir.

İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-19

YARATICILIK KRİTERLERİ

İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-19

	1.Uzman	2.Uzman	3.Uzman	Ortalama
1)Düşüncelerinde özgünlük	4	4	4	4
2)Algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi	4	5	4	4
3)Konuya uygunluk	3	4	4	4
4)Kalıplardan farklı düşünebilme	2	2	2	2
5)Kompozisyonda birliği sağlayabilme	4	5	4	4
6)Teknikte özgünlük	2	2	2	2
7)Hayal gücünü kullanma	3	4	4	4
8)Çalışmayı sonuçlandırma	4	4	4	4
Toplam	26	30	28	28

Not : Uzmanlar, yaratıcılık kriterlerine 1-5 arasında puanlar vermişlerdir.

İki boyutlu öğrenci çalışması-19'a göre uzmanlar, inek görünümünden ayakta duran ineğe dönüşen bu çalışmayı, teknikte sadece pastel boya ile sınırlı kaldığından ve kalıplardan farklı düşünemediğinden yetersiz; düşüncelerinde özgünlük, algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi, konuya uygunluk, kompozisyonda birliği sağlayabilme, hayal gücünü kullanma ve çalışmayı sonuçlandırma gibi kriterlerden de çok yeterli düzeyde bulmuşlardır. Öğrencinin bu çalışmasında algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi dikkat çekicidir. Öğrenci çalışmasında, İneğin çift gözlükten tek gözlü hale gelmesini başarılı bir şekilde yansıtmıştır.

İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-20

YARATICILIK KRİTERLERİ

İki Boyutlu Öğrenci Çalışması-20

	1.Uzman	2.Uzman	3.Uzman	Ortalama
1)Düşüncelerinde özgünlük	5	5	4	5
2)Algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi	5	5	5	5
3)Konuya uygunluk	5	5	5	5
4)Kalıplardan farklı düşünebilme	4	4	4	4
5)Kompozisyonda birliği sağlayabilme	3	2	4	3
6)Teknikte özgünlük	4	4	4	4
7)Hayal gücünü kullanma	4	4	4	4
8)Çalışmayı sonuçlandırma	4	4	4	4
Toplam	34	33	34	34

Not : Uzmanlar, yaratıcılık kriterlerine 1-5 arasında puanlar vermişlerdir.

İki boyutlu öğrenci çalışması-20'ye göre uzmanlar, kaplumbağadan kaplumbağa adama dönüşen bu çalışmayı, dönüşümü ters yönde ifade ettiğinden kompozisyonda birliği sağlamada kısmen yeterli; kalıplardan farklı düşünebilme, teknikte özgünlük, hayal gücünü kullanma, çalışmayı sonuçlandırmada yeterli; düşüncelerinde özgünlük, algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi, konuya uygunlukta ise çok yeterli düzeyde bulmuşlardır.

4.6. Deney ve Kontrol Gruplarının, Yaratıcılık Kriterleri ile İlgili Frekans, Yüzde Tabloları

Üç Boyutlu Öğrenci Uygulamaları ile İlgili Frekans, Yüzde Tablosu-1 Soru-1

1)Düşüncelerinde özgünlük		
Puanlar	Frekans(f)	Yüzde(%)
1	0	0
2	3	5
3	2	10
4	3	15
5	12	60
Toplam	20	100

Üç Boyutlu Öğrenci Uygulamaları ile İlgili Frekans, Yüzde Tablosu-2 Soru-2

2) Algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi		
Puanlar	Frekans(f)	Yüzde(%)
1	0	0
2	2	10
3	1	5
4	3	15
5	14	70
Toplam	20	100

**Üç Boyutlu Öğrenci Uygulamaları ile İlgili Frekans, Yüzde Tablosu-3
Soru-3**

3)Konuya uygunluk		
Puanlar	Frekans(f)	Yüzde(%)
1	0	0
2	2	10
3	4	20
4	1	5
5	13	65
Toplam	20	100

**Üç Boyutlu Öğrenci Uygulamaları ile İlgili Frekans, Yüzde Tablosu-4
Soru-4**

4)Kalıplardan farklı düşünebilme		
Puanlar	Frekans(f)	Yüzde(%)
1	1	5
2	2	10
3	3	15
4	5	25
5	9	45
Toplam	20	100

**Üç Boyutlu Öğrenci Uygulamaları ile İlgili Frekans, Yüzde Tablosu-5
Soru-5**

5)Kompozisyonda birliği sağlayabilme		
Puanlar	Frekans(f)	Yüzde(%)
1	0	0
2	0	0
3	2	10
4	3	15
5	15	75
Toplam	20	100

**Üç Boyutlu Öğrenci Uygulamaları ile İlgili Frekans, Yüzde Tablosu-6
Soru-6**

6)Teknikte özgünlük		
Puanlar	Frekans(f)	Yüzde(%)
1	0	0
2	2	10
3	6	30
4	5	25
5	7	35
Toplam	20	100

**Üç Boyutlu Öğrenci Uygulamaları ile İlgili Frekans, Yüzde Tablosu-7
Soru-7**

7)Hayal gücünü kullanma		
Puanlar	Frekans(f)	Yüzde(%)
1	1	5
2	2	10
3	2	10
4	4	20
5	11	55
Toplam	20	100

**Üç Boyutlu Öğrenci Uygulamaları ile İlgili Frekans, Yüzde Tablosu-8
Soru-8**

8) Çalışmayı sonuçlandırma		
Puanlar	Frekans(f)	Yüzde(%)
1	0	0
2	0	0
3	1	5
4	5	25
5	14	70
Toplam	20	100

**İki Boyutlu Öğrenci Uygulamaları ile İlgili Frekans, Yüzde Tablosu-1
Soru-1**

1)Düşüncelerinde özgünlük		
Puanlar	Frekans(f)	Yüzde(%)
1	3	15
2	3	15
3	3	15
4	2	10
5	9	45
Toplam	20	100

**İki Boyutlu Öğrenci Uygulamaları ile İlgili Frekans, Yüzde Tablosu-2
Soru-2**

2) Algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi		
Puanlar	Frekans(f)	Yüzde(%)
1	1	5
2	2	10
3	3	15
4	2	10
5	12	60
Toplam	20	100

**İki Boyutlu Öğrenci Uygulamaları ile İlgili Frekans, Yüzde Tablosu-3
Soru-3**

3)Konuya uygunluk		
Puanlar	Frekans(f)	Yüzde(%)
1	2	10
2	1	5
3	3	15
4	4	20
5	10	50
Toplam	20	100

**İki Boyutlu Öğrenci Uygulamaları ile İlgili Frekans, Yüzde Tablosu-4
Soru-4**

4)Kalıplardan farklı düşünebilme		
Puanlar	Frekans(f)	Yüzde(%)
1	3	15
2	6	30
3	3	15
4	2	10
5	6	30
Toplam	20	100

**İki Boyutlu Öğrenci Uygulamaları ile İlgili Frekans, Yüzde Tablosu-5
Soru-5**

5)Kompozisyonda birliği sağlayabilme		
Puanlar	Frekans(f)	Yüzde(%)
1	1	5
2	7	35
3	5	25
4	4	20
5	3	15
Toplam	20	100

**İki Boyutlu Öğrenci Uygulamaları ile İlgili Frekans, Yüzde Tablosu-6
Soru-6**

6)Teknikte özgünlük		
Puanlar	Frekans(f)	Yüzde(%)
1	3	15
2	10	50
3	3	15
4	2	10
5	2	10
Toplam	20	100

**İki Boyutlu Öğrenci Uygulamaları ile İlgili Frekans, Yüzde Tablosu-7
Soru-7**

7)Hayal gücünü kullanma		
Puanlar	Frekans(f)	Yüzde(%)
1	3	15
2	4	20
3	1	5
4	5	25
5	7	35
Toplam	20	100

**İki Boyutlu Öğrenci Uygulamaları ile İlgili Frekans, Yüzde Tablosu-8
Soru-8**

8) Çalışmayı sonuçlandırma		
Puanlar	Frekans(f)	Yüzde(%)
1	1	5
2	2	10
3	3	15
4	11	55
5	3	15
Toplam	20	100

4.7. Deney ve Kontrol Grupları Çalışmalarının Karşılaştırmalı Yüzde, Frekans Tablosu

	Deney Grubu Puanları					Kontrol Grubu Puanları					Toplam
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
1) Düşüncelerinde özgünlük											
Frekans(f)	0	3	2	3	12	3	3	3	2	9	20
Yüzde (%)	0	15	10	15	60	15	15	15	10	45	100
2) Algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi											
Frekans(f)	0	2	1	3	14	1	2	3	2	12	20
Yüzde (%)	0	10	5	15	70	5	10	15	10	60	100
3) Konuya uygunluk											
Frekans(f)	0	2	4	1	13	2	1	3	4	10	20
Yüzde (%)	0	10	20	5	65	10	5	15	20	50	100
4) Kalıplardan farklı düşünebilme											
Frekans(f)	1	2	3	5	9	3	6	3	2	6	20
Yüzde (%)	5	10	15	25	45	15	30	15	10	30	100
5) Kompozisyonda birliği sağlayabilme											
Frekans(f)	0	0	2	3	15	1	7	5	4	3	20
Yüzde (%)	0	0	10	15	75	5	35	25	20	15	100
6) Teknikte özgünlük											
Frekans(f)	0	2	6	5	7	3	10	3	2	2	20
Yüzde (%)	0	10	30	25	35	15	50	15	10	10	100
7) Hayal gücünü kullanma											
Frekans(f)	1	2	2	4	11	3	4	1	5	7	20
Yüzde (%)	5	10	10	20	55	15	20	5	25	35	100
8) Çalışmayı sonuçlandırma											
Frekans(f)	0	0	1	5	14	1	2	3	11	3	20
Yüzde (%)	0	0	5	25	70	5	10	15	55	15	100

BÖLÜM 5

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

“İlköğretim I. Kademe Görsel Sanatlar Dersinde Üç Boyutlu Uygulamaların Öğrenci Yaratıcılığına Etkisi”, adlı araştırma konusu, kaynak tarama yolu ile kavramsal çerçeve boyutunda değerlendirilmiş, içerikte ilköğretim I. kademe öğrencilerinin gelişim özellikleri ele alınmış, uygulama boyutunda ise İlköğretim 4. sınıf öğrencileri, seçilmiştir.

Kille üç boyutlu uygulamaların ilköğretim I. kademedeki öğrenci yaratıcılığına katkısının belirlenmesi amacıyla deneysel yöntem kullanılmıştır. Uygulama aşamasında kullanılan gözlem metodu ile bulgular elde edilmiştir. Deney ve kontrol gruplarının oluşturdukları çalışmalar, yaratıcılık kriterlerini belirleyen uzmanlar tarafından puanlanarak, bu puanların ortalaması alınmış, elde edilen bu puanlarla, yaratıcılık kriterlerinin her bir maddesinin frekans ve yüzdeleri alınmış ve tablolar oluşturulmuştur. Daha sonra da her iki grubun karşılaştırmalı frekans, yüzde tablosu çizilmiş ve şu sonuca ulaşılmıştır:

1)Düşüncelerinde özgünlük, kriterine göre, en yüksek 5 puanı ; deney grubu % 60, kontrol grubu ise %40 oranında almışlardır. Deney grubunun % 20’lik başarı farkı, üç boyutlu uygulamalarda düşüncelerini daha özgün ve yaratıcı biçimde ortaya çıkardığını göstermektedir.

2)Algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi, kriterine göre, en yüksek 5 puanı ; deney grubu % 70, kontrol grubu ise %60 oranında almışlardır. Deney grubunun %10’luk başarı farkı, üç boyutlu uygulamalarda, algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgide daha başarılı çalışmalar ortaya çıkardığını göstermektedir.

3) Konuya uygunluk, kriterine göre, en yüksek 5 puanı ; deney grubu % 65, kontrol grubu ise %50 oranında almışlardır. Deney grubunun %15’lik başarı farkı, üç boyutlu uygulamalarda, yapılan çalışmaların konuya uygun biçimde çalışıldığını göstermektedir.

4) Kalıplardan farklı düşünebilme, kriterine göre, en yüksek 5 puanı ; deney grubu % 45, kontrol grubu ise %30 oranında almışlardır. Deney grubunun %15'lik başarı farkı, üç boyutlu uygulamalarda, ortaya çıkan çalışmaların kalıplardan farklı düşünüldüğünü göstermektedir.

5)Kompozisyonda birliği sağlayabilme, kriterine göre, en yüksek 5 puanı ; deney grubu % 75, kontrol grubu ise %15 oranında almışlardır. Deney grubunun %60'lık başarı farkı, üç boyutlu uygulamalarda, kompozisyonda birliği sağlamada büyük başarı sağlandığını göstermektedir.

6) Teknikte özgünlük, kriterine göre, en yüksek 5 puanı ; deney grubu % 35, kontrol grubu ise %10 oranında almışlardır. Deney grubunun %25'lik başarı farkı, üç boyutlu uygulamalarda, öğrencilerin belli bir tekniğe bağlı kalmayıp teknikte özgün çalışmalar ortaya çıkardıklarını göstermektedir.

7) Hayal gücünü kullanma, kriterine göre, en yüksek 5 puanı ; deney grubu % 55, kontrol grubu ise % 35 oranında almışlardır. Deney grubunun %20'lik başarı farkı, üç boyutlu uygulamalarda, öğrencilerin hayal güçlerini kullanmada çok yaratıcı çalışmalar ortaya çıkardıklarını göstermektedir.

8) Çalışmayı sonuçlandırma, kriterine göre, en yüksek puan olan 5 puanı ; deney grubu % 70, kontrol grubu ise % 15 oranında almışlardır. Deney grubunun %55'lik başarı farkı, üç boyutlu uygulamalarda, öğrencilerin çalışmalarını çok başarılı bir şekilde sonuçlandırdıklarını göstermektedir.

Alt problemlerin sonucunda, deney grubunun, düşüncelerini özgün biçimde yansıtip hayal gücünü kullanacağı çalışmalar ortaya çıkardığı, kompozisyonda birliği sağlayıp konuya uygun çalışmalar yaptığı, algıda duyarlıkta, kalıplardan farklı düşünüp özgün bir teknikte çalışmasını sonlandırdığı görülmüştür.

Yaratıcılık kriterlerinin puanlamalarının sonuçlarından elde edilen verilere göre de, kil ile çalışılan üç boyutlu uygulamaların öğrencilerin zihinsel tasarlama ve yaratıcı düşüncelerinin gelişimine önemli katkılar sağladığı görülmüştür.

5.1. Öneriler

1. Görsel sanat öğretmenleri, programdaki kazanımlara yönelik yaptırabilecekleri üç boyutlu çalışmalara derslerde mutlaka yer vermelidirler.
2. Görsel sanatlar dersinde; sadece kil değil, değişik yoğurma maddeleri ve artık materyaller gibi üç boyutlu çalışmalara imkan sağlayan malzemeler de kullanılmalıdır.
3. İlköğretim I. kademedен itibaren Milli Eğitime bağlı okullarda görsel sanatlar derslerine branş öğretmenleri girmelidir.

KAYNAKÇA

AKBAYRAK, B. (2000). **Three Dimensional Art Work in Turkish Primary Schools**. Leeds: The University of Leeds, School of Education (Yayımlanmamış Doktora Tezi).

ARI, R. (2003). **Gelişim ve Öğrenme**. Konya: Atlas Kitabevi.

BALCI, Y. B. ve Say, N. (1981). **Temel Sanat Eğitimi**. İstanbul: Ya-pa Yayınları.

BOYDAŞ, N. (2004). **Sanat Eleştirisine Giriş**. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

BUYURGAN, S. ve Buyurgan, U. (2007). **Sanat Eğitimi ve Öğretimi**. Ankara: Pegem Yayıncılık.

BÜYÜK KÜLTÜR ANSİKLOPEDİSİ, (1984). Cilt: 9, Ankara: Başkent Yayınları.

COOPER, E. (1978). **Seramik ve Çömlekçilik**. (Çev. Ömür Bakırer), Ankara: Remzi Kitabevi.

ÇAPAR, M. (2006). **Temel Eğitimde 9-12 Yaş Arası Çocuklarda Üç Boyutlu Çalışmaların Yaratıcılık Eğitimine Etkisi**. Ankara: Gazi Üniversitesi Enstitüsü (Doktora Tezi).

GENÇAYDIN, Z. (1993). **Sanat Eğitimi**. Açık Öğretim Fakültesi Lisans Tamamlama Programı, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

GÖKAYDIN, N. (1998). **Eğitimde Tasarım ve Görsel Algı**. İstanbul: Meb Yayınları.

KARATOP, F. (2005). **İlköğretim 6. Sınıf Resim Derslerinde Üç Boyut Kavramı**. İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi).

KEHNEMUYİ, Z. (1995). **Çocuğun Görsel Sanat Eğitimi**. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

KIRIŞOĞLU, O.T. (2002). **Sanatta Eğitim Görmek Öğrenmek Yaratmak**. Ankara: Pegem A. Yayıncılık.

MEB. (2006). **Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı (1-8. Sınıflar)**. Ankara.

ÖZBAY, Y. (Ed.), Erkan, S. (Ed.). (2008). **Eğitim Psikolojisi**. Ankara: Pegem Akademi.

ÖZSOY, V. (2003). **Görsel Sanatlar Eğitimi / Resim-İş Eğitiminin Tarihsel ve Düşünsel Temelleri**. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

ÖZTÜRK, Ö. (2006). **İlköğretim I. Kademedeki 3. Sınıf Öğrencilerinin Sanat Eğitiminde Üç Boyutlu Seramik Çalışmalarının Gerekliliğine Yönelik Bir İnceleme**. Ankara: Gazi Üniversitesi (Yüksek Lisans Tezi).

SAN, İ. (1985). **Sanat ve Eğitim**. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Yayınları.

STOKROCKI, M. (1988). **Young Children and Clay**. School Arts. 81(9).

ŞAHAN, M. (2004). **İlköğretim 6. Sınıflarda Üç Boyutlu Çalışma Konularının Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemiyle Uygulanması**. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayımlanmamış Doktora Tezi).

ÜNVER, E. (2002). **Sanat Eğitimi**. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

YILMAZ, M. (2005). **Görsel Sanatlar Eğitiminde Uygulamalar**. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

EKLER

EK-1

YARATICILIK KRİTERLERİ

	1.Uzman	2.Uzman	3.Uzman	Ortalama
1)Düşüncelerinde özgünlük				
2)Algıda duyarlık ve ayrıntılara ilgi				
3)Konuya uygunluk				
4)Kalıplardan farklı düşünebilme				
5)Kompozisyonda birliği sağlayabilme				
6)Teknikte özgünlük				
7)Hayal gücünü kullanma				
8)Çalışmayı sonuçlandırma				
Toplam				

Not : Uzmanlar, yaratıcılık kriterlerine 1-5 arasında puan vermişlerdir.

Yaratıcılık Kriterlerini Belirleyen ve Puanlayan Uzmanlar

1) Yrd. Doç. Dr. Sema Bilici

2) Yrd. Doç. Dr. Meliha Yılmaz

3) Yrd. Doç. Dr. Meltem Katırcı

EK-2

ÖZEL YÜKSELEN İLKÖĞRETİM OKULUNUN DIŞ CEPHE GÖRÜNÜMÜ

EK-3

**ÖZEL YÜKSELEN İLKÖĞRETİM OKULU, GÖRSEL SANATLAR
ATÖLYE GÖRÜNÜMÜ**

EK-4
4/C SINIFI ÖĞRENCİLERİNİN ATÖLYEDEKİ ÇALIŞMALARI

4-C Sınıfı Atölye Çalışmaları-1

4-C Sınıfı Atölye Çalışmaları-2

4-C Sınıfı Atölye Çalışmaları-3

4-C Sınıfı Atölye Çalışmaları-4

4-C Sınıfı Atölye Çalışmaları-5

4-C Sınıfı Atölye Çalışmaları-6

4-C Sınıfı Atölye Çalışmaları-7

4-C Sınıfı Atölye Çalışmaları-8

EK-5
4/B SINIFI ÖĞRENCİLERİNİN ATÖLYEDEKİ ÇALIŞMALARI
4-B Sınıfı Atölye Çalışmaları-1

4-B Sınıfı Atölye Çalışmaları-2

4-B Sınıfı Atölye Çalışmaları-3

4-B Sınıfı Atölye Çalışmaları-4

4-B Sınıfı Atölye Çalışmaları-5

4-B Sınıfı Atölye Çalışmaları-6

